

Trångboddhet i samhället

- Är det ett problem och hur förhåller sig hushåll till den gällande normen?

Emma Erson
Mia Gorusanovic

Copyright © Emma Erson och Mia Gorusanovic
Båda författarna har gemensamt bidragit till hela examensarbetet.

Fastighetsvetenskap, Institutionen för teknik och samhälle
Lunds Tekniska Högskola
Lunds Universitet
Box 118
221 00 Lund

ISRN/LUTVDG/TVLM/19/5427 SE

Tryckort: Lund

Trångboddhet i samhället

Crowded living in the society

Examensarbete utfört av/Master of Science Thesis by:

Emma Erson, Civilingenjörsutbildning i Lantmäteri, LTH

Mia Gorusanovic, Civilingenjörsutbildning i Lantmäteri, LTH

Handledare/Supervisor:

Fredrik Kopsch, lektor, Fastighetsvetenskap, LTH, Lunds Universitet

Examinator/Examiner:

Ingemar Bengtsson, universitetslektor, Fastighetsvetenskap, LTH, Lunds Universitet

Opponent/Opponent:

Lena Lidman, Civilingenjörsutbildning i Lantmäteri, LTH, Lunds Universitet

Klara Egerström, Civilingenjörsutbildning i Lantmäteri, LTH, Lunds Universitet

---

Nyckelord:

Trångboddhet, trångboddhetsnormer, preferenser, Malmö, bostadsval, externaliteter

Keywords:

Crowded living, crowded living standard, preferences, Malmö, housing choice, externalities

Abstract

For a long time crowded living has been a well-known topic in Swedish housing policy. In 1946, as a result of bad housing conditions in Sweden, the first actions were taken to fight against crowded living. One of the actions was establishing a housing standard, today known as the housing standard 1, which contained guidelines on how many people should live at the same residence. The purpose of establishing the housing standard was to guide the existing and future housing stock. According to the housing standard 1, no more than two persons should live in the same room, not including the kitchen. As the living conditions in Sweden improved and developed, the housing standard was also renewed and updated. In today's society, crowded living has become a debated issue and is often presented as a problematic housing situation. However, crowded living doesn't always present a problem in all situations, since it can be self-selected. A self-selected crowded living is, according to the National Board of Housing, Building and Planning, named voluntary crowded living and the opposite is named non-voluntary crowded living. Today, there is no established system for separating voluntary crowded living from the non-voluntary crowded living which makes it difficult to identify the problematic crowded living.

The purpose of this thesis is to investigate the expanse of crowded living. Furthermore, the households that are deemed crowded according to the current living standard will be analyzed and differentiated as either voluntary or non-voluntary crowded living based on their living situation and individual preferences. At last, an investigation of the current living standard in comparison with households' perception of crowded living will be made.

The study is based on a quantitative analysis of survey results, the survey participants were Malmö residents, with a focus on crowded people. The aim of this research is to provide insights into the difference between the crowded households as per the living standard and the crowded households by their own view, by taking into account various backgrounds of the households. This way, different backgrounds in households have been able to describe which households that are living crowded by the housing standard and which households who find themselves living crowded.

The results show that the expense of crowded living varies between different household backgrounds. The groups that are most affected by crowded living are, for example, those who were born abroad, those who live in an apartment, those who have lived in Sweden for less than a year and those with low income. On the other hand, it is less likely that a household is a crowded living household if it sees its housing as long-term and does not want to move from its current housing. It has also been found that if a household was been able to choose the size of its housing when moving in, it is less likely that the household is a crowded living household.

Another part of the study was to investigate which households are voluntarily and which are non-voluntarily crowded living by the housing standard. This is carried out by designing a model where households that are crowded living by the housing standard can be assessed based on income and preferences for their home and residential area. Based on these aspects, households can be applied in the model as either voluntary or non-voluntary crowded living. The result of the model shows that many households that are living crowded according to the housing standard are voluntarily living crowded and therefore do not fall within the problematic crowded living. In view of the results, there should therefore be a system that enables partition between voluntary and non-voluntary crowded living households. In this way, it is easier to identify the problematic crowded living and the households that are in need of support.

Furthermore, the results from the survey show that what individual households perceive as crowded living does not correspond to what the National Board of Housing, Building and Planning, defines as crowded living. Therefore, the authors either advocate an update of the current housing standard with clarification of purpose and function or remove the housing standard for crowded living and focus on the housing allowance (which partly focus on crowded living) and in international comparisons use the EU's guideline for crowded living.

Sammanfattning

Trångboddhet har länge varit ett omtalat ämne inom svensk bostadspolitik. År 1946 gjordes de första statliga åtgärderna för att motverka trångboddhet, som en följd av de dåliga boendeförhållandena som rådde i Sverige. En av åtgärderna var att en trångboddhetsnorm formulerades, kallad trångboddhetsnorm 1 idag, i syfte att ge vägledning åt befintligt och nytt bostadsbestånd. Enligt trångboddhetsnorm 1 skulle det bo högst två personer per rum, utan köket medräknat. I samband med att boendeförhållandena i Sverige har utvecklats och blivit bättre har även trångboddhetsnormerna förnyats.

I dagens samhälle har trångboddhet kommit att bli en omdebatterad fråga och framställs ofta som en problematisk boendesituation. Däremot behöver inte trångboddhet ses som ett problem i alla situationer, eftersom den även kan vara självvald. Trångboddhet som är självvalt benämns enligt Boverket som frivillig trångboddhet och motsatsen som ofrivillig trångboddhet. Idag finns det dock inget etablerat system för att kunna urskilja frivillig och ofrivillig trångboddhet, vilket gör det svårt att komma åt den problematiska trångboddheten.

Syftet med detta examensarbete är att studera trångboddhetens utbredning i Malmö. Vidare ska de hushåll som är trångbodda enligt den gällande trångboddhetsnormen analyseras och urskiljas med frivillig respektive ofrivillig trångboddhet utifrån hushållens individuella preferenser och boendesituation. Slutligen ska en utredning göras av den nu gällande trångboddhetsnormen i jämförelse med vad enskilda hushåll har för uppfattning av trångboddhet.

Studien utgörs huvudsakligen av en kvantitativ undersökning i form av en enkätundersökning där boende i Malmö med fokus på trångbodda människor har blivit tillfrågade att medverka. Undersökningen ger svar på vilka hushåll som är trångbodda respektive upplever sig trångbodda samt hushållens skilda bakgrunder. På detta vis har olika bakgrund hos hushåll kunnat skildra hushåll som är trångbodda enligt norm och hushåll som upplever sig trångbodda.

Från resultatet av studien framgår det att utbredningen av trångboddhet skiljer sig mellan olika grupper. De grupper som är mest drabbade av trångboddhet är bland annat utlandsfödda, de som bor i lägenhet, de som har bott i Sverige i mindre än ett år och inkomstsvaga. Däremot är det mindre sannolikhet att ett hushåll är trångbott om hushållet ser sitt boende som långsiktigt och inte vill flytta från sin nuvarande bostad. Det har även visat sig att om ett hushåll har kunnat välja storlek på sin bostad vid inflyttning är det mindre sannolikt att hushållet är trångbott.

Trångboddhet i samhället

En annan del av studien består av att undersöka vilka hushåll som är frivilligt respektive ofrivilligt trångbodda. Detta genomförs genom att en modell utformas där trångbodda hushåll kan bedömas utifrån inkomst samt preferenser för sin bostad och sitt bostadsområde. Utifrån dessa aspekter kan hushåll appliceras i modellen som antingen frivilligt eller ofrivilligt trångbodda. Resultatet av modellen visar att många trångbodda hushåll är frivilligt trångbodda och faller därför inte inom den trångboddhet som anses vara problematisk. Med hänsyn till resultaten borde det därför etableras ett system för urskiljning av frivillig och ofrivillig trångboddhet för att få kännedom om vilka hushåll som faller inom den problematiska trångboddheten och är i behov av stöd.

Vidare visar resultaten att vad enskilda hushåll uppfattar som trångbott inte stämmer överens med vad Boverkets trångboddhetsnorm definierar som trångbott. Därför förespråkar författarna antingen en uppdatering av gällande trångboddhetsnorm med förtydligande av dess syfte och funktion, eller att tillintetgöra dagens trångboddhetsnorm och fokusera på bostadsbidraget (som delvis fokuserar på trångboddhet) samt användning av EU:s riktlinjer vid internationella jämförelser.

Förord

Denna rapport är vårt examensarbete på civilingenjörsprogrammet inom Lantmäteri vid Lunds Tekniska Högskola. Arbetet omfattar 30 högskolepoäng och genomförs under våren 2019 på avdelningen för Fastighetsvetenskap samt WSP, avdelningen för Analys & Strategi.

Vi vill rikta ett särskilt stort tack till vår handledare Fredrik Kopsch. Under hela arbetets gång har han bidragit med ett stort engagemang och stöd. Vi vill även rikta vår tacksamhet till Linda Lövgren på WSP för inspiration och givande diskussioner, samt till alla som har ställt upp på att medverka i studiens enkätundersökning.

Avslutningsvis vill vi tacka våra klasskamrater i L14 samt övriga vänner på V-sektionen för fem fantastiska år, V-café för välbryggt kaffe och varandra för ett mycket bra samarbete.

Stort tack!

Emma Erson

Mia Gorusanovic

Innehållsförteckning

1 Inledning	12
1.1 Bakgrund	12
1.2 Syfte	13
1.3 Frågeställningar	13
1.4 Metod	13
1.5 Avgränsningar och felkällor	14
2 Tidigare studier	15
3 Bostadssituationen i Malmö	17
3.1 Bakgrundsfakta	17
4 Normer och trångboddhet	20
4.1 Normer	20
4.1.1 Tillkomst och upprätthållande av normer	20
4.2 Trångboddhet i historien och trångboddhetsnormer	21
4.3 Frivillig och ofrivillig trångboddhet	23
4.4 Trångboddhet i Europa	24
4.5 Externaliteter	27
4.6 Offentliga interventioner	28
5 Rationella boendeval	30
5.1 Boende som vara	30
5.2 Hushållens budgetrestriktion	31
5.3 Hushållens preferenser	34
5.4 Klassificering av trångboddhet	35
5.4.1 Klassificering av frivillig och ofrivillig trångboddhet	37
6 Metod	41
6.1 Enkätundersökning	41
6.2 Statistiska begrepp	42
6.3 Regressionsmodeller	43

7 Data	45
7.1 Deskriptiv statistik.....	45
8 Resultat och analys	53
8.1 Probitmodeller.....	53
8.2 Applicering av hushåll i tredimensionell modell	57
8.3 Linjär regressionsanalys.....	58
9 Diskussion.....	63
10 Slutsats	71
Referenslista.....	73
Appendix A1	76
Appendix A2.....	80

1 Inledning

I följande kapitel presenteras studiens bakgrund, syfte, frågeställningar, metod samt avgränsningar och felkällor.

1.1 Bakgrund

För över hundra år sedan gjorde sig uttrycket trångboddhet känt inom svensk bostadspolitik (Boverket 2016). På den tiden var levnads- och boendeförhållandena som rådde i Sverige bland de sämsta i Europa. Till följd av detta formulerades år 1946 den första trångboddhetsnormen i syfte att vara vägledande för befintligt och nytt bostadsbestånd (ibid.). Trångboddhetsnormerna var på den tiden tänkta att användas som riktlinjer men gav aldrig invånare laglig rätt till en viss typ av bostad. I takt med att boendeförhållandena i Sverige har förändrats har även trångboddhetsnormerna förnyats (ibid.). Den senaste trångboddhetsnormen, på ordningen den tredje, formulerades år 1974 med syfte att dels vara bedömningsgrundande åt bidragssystemet som tog form under 80-talet och dels för att öka storleksstandarden på bostäder (ibid.).

Idag är trångboddhet en omdebatterad fråga i dagens samhälle och framställs ofta som en problematisk boendesituation (Boverket 2006). Däremot behöver inte trångboddhet ses som ett problem i alla situationer, eftersom den även kan vara självvald (ibid.). Trångboddhet som är självvalt benämns enligt Boverket som frivillig trångboddhet och motsatsen som ofrivillig trångboddhet. Idag finns det dock inget etablerat system för att kunna urskilja frivillig och ofrivillig trångboddhet, vilket gör det svårt att komma åt den problematiska trångboddheten.

Det är idag över 40 år sedan den nu gällande trångboddhetsnormen formulerades. Vilket syfte och vilken funktion normen har idag, samt hur väl den speglar samhällets uppfattning av trångboddhet kan ifrågasättas. Samhällets uppfattning av trångboddhet utgörs av enskilda hushålls uppfattning av trångboddhet. En intressant fråga är även huruvida den gällande trångboddhetsnormen är rätt formulerad för att fånga upp den problematiska trångboddheten.

Nedan i tabell 1.1 följer de tre trångboddhetsnormer som har formulerats över tid.

Tabell 1.1 Trångboddhetsnormer som formulerats över tid.

Trångboddhetsnorm	Gräns för trångboddhet
Norm 1, 1946	Högst två personer per rum. Kök oräknat.
Norm 2, 1967	Högst två personer per rum. Kök och vardagsrum oräknat.
Norm 3, 1974	Samtliga hushållsmedlemmar (inklusive barn) ska ha eget sovrum, förutom makar och partners som ska dela. Kök och vardagsrum oräknat.

1.2 Syfte

Syftet med examensarbetet är att undersöka trångboddhetens utbredning med avseende på olika aspekter. Vidare ska hushåll som är trångbodda analyseras för att se om urskiljning av frivillig och ofrivillig trångboddhet är möjligt. Slutligen ska en utredning göras av den nu gällande trångboddhetsnormen.

1.3 Frågeställningar

Syftet uppfylls genom att besvara följande frågeställningar:

- Hur ser utbredningen av trångboddhet ut inom olika grupper?
- Hur kan trångbodda hushåll klassificeras med frivillig respektive ofrivillig trångboddhet?
- Överensstämmer Boverkets trångboddhetsnorm med samhällets trångboddhetsnorm?

1.4 Metod

Detta examensarbete utgörs huvudsakligen av en kvantitativ undersökning i form av en enkätundersökning som ämnar att besvara studiens tre frågeställningar. Enkätundersökningen har utförts i Malmö där boende i staden med fokus på trångbodda människor har blivit tillfrågade att medverka. Metoden för enkätundersökningen beskrivs närmare i kapitel 6 Metod.

Den första frågeställningen besvaras med hjälp av regressionsanalys och deskriptiv statistik där undersökning av vilka hushåll som anses vara trångbodda med avseende på olika kategorier genomförs. Data till analysen hämtas från enkätundersökningen. Den andra frågeställningen utreds genom framställning av en modell där trångbodda hushåll från enkätundersökningen kan appliceras. Modellen stöds av teori för konsumentval som återges i kapitel 5 Rationella boendeval. I modellen kan trångbodda hushåll klassificeras efter frivillig respektive ofrivillig trångboddhet utifrån hushållets inkomst samt preferenser för bostad och bostadsområde. Den tredje frågeställningen besvaras genom att jämföra Boverkets trångboddhetsnorm med samhällets trångboddhetsnorm. Samhällets trångboddhetsnorm anses vara det enskilda hushållets uppfattning av trångboddhet. Jämförelsen utförs genom att använda svaren från enkätundersökningen av vad enskilda hushåll upplever som trångbott och jämföra det med den nuvarande trångboddhetsnormen.

1.5 Avgränsningar och felkällor

Enkätundersökningen gav 809 fullständiga enkätsvar. För att skapa en bättre och ännu mer rättvis bild av trångboddhetens utbredning hade fler enkätsvar önskats. Hade det funnits mer tid hade även det geografiska läget kunnat breddas och fler städer hade kunnat undersökas och jämföras.

En målgrupp som vår studie inte når ut till är hushåll som lever i extrem trångboddhet. Extrem trångboddhet innebär den trångboddhet som hushåll ofta väljer att dölja, på grund av att boendesituationen anses antingen olämplig eller otillåten av hyresvärd och därför väljer hushåll att inte svara uppriktigt på enkäten. Det hade därför varit av intresse att göra en studie med mer fokus på extrem trångboddhet för att kunna skapa en bättre bild av trångboddhetens utbredning.

2 Tidigare studier

I följande kapitel ges en överblick av tidigare studier som har berört ämnet trångboddhet ur olika aspekter och som givit inspiration till den valda infallsvinkel som studien berör inom ämnet.

I tidigare studier inom ämnet trångboddhet har olika aspekter berörts. En första statlig granskning av trångboddhetens orsaker (Myrdal & Åhrén 1933), där bostadsförhållandena i Göteborg under tidigt 1900-tal undersöks, visar att trångboddhet förklaras av konsumental och inte av ekonomisk situation. Trångboddheten i Göteborg granskas med hänsyn till inkomstförhållanden i trångbodda familjer och trots resultatet, beskrivs trångboddheten som ett av bostadspolitikens stora och allvarliga problem.

Under senare år har trångboddhetens orsaker mer sällan diskuterats och i studier har istället fokus koncentrerats på kartläggning av trångboddhetens utbredning och konsekvenser av trångboddhet. Trångboddhet har utforskats ur ett välfärdspolitiskt perspektiv (Ekstam 2016) där trångboddhetens välfärdspolitiska historia, dess geografi och dess upplevelse analyseras genom dokumentanalys och enkätundersökning. Ekstam (2016) studerar trångboddhetsnormer och för att förstå boendesituationer på ett nytt sätt analyseras gentrifierad trångboddhet i jämförelse med traditionell trångboddhet. Resultat visar att det som är problematiskt med att bo på en mindre yta är något som har förändrats över tid, samt att det både finns likheter och skillnader mellan gentrifierad och traditionell trångboddhet. Trångbodda hushåll i gentrifierade områden har enligt studien högre inkomst och är i större utsträckning födda i Sverige. Vidare kommer Ekstam (2016) fram till att andelen trångbodda barnfamiljer är större i områden som är icke-gentrifierade, men inget resultat visar att trångbodda hushåll i gentrifierade områden är mer nöjda med att bo trångt än hushåll som bor trångt i övriga områden. Även likheter och skillnader mellan upplevd subjektiv trångboddhet och objektiv trångboddhet undersöks. En likhet som Ekstam (2016) belyser är att både objektivt och subjektivt trångbodda hushåll är mindre nöjda med standarden på sin bostad, samt upplever att de har haft mindre inflytande över sitt bostadsval än icke-trångbodda. En skillnad som belyses är att de objektivt trångbodda hushållen har en sämre socioekonomisk status än de subjektivt trångbodda.

Geografisk kartläggning av trångboddhetens utbredning i landets tre storstadsregioner, Storstockholm, Storgöteborg och Stormalmö har genomförts i enlighet med trångboddhetsnorm 2, med hjälp av lägenhetsregistret samt folkbokföringen från år 2014 (Boverket 2016). Resultat visar att trångboddhet är vanligast i lägenheter med färre antal rum, att låg inkomst har ett starkt samband med trångboddhet, samt att individer med utländsk bakgrund är trångbodda i större utsträckning än individer med svensk bakgrund. Med denna studie belyser Boverket att det finns behov av vidare undersökning kring trångboddhet. De nämner att det finns anledning att reflektera mer över begreppet trångboddhet och de trångboddhetsnormer som har definierats, för att reda ut vad en norm av denna typ faktiskt bör syfta till.

Konsekvenser av trångboddhet är något som har undersökts allt mer, både nationellt och internationellt. Hälsoeffekter, psykosociala effekter och barns skolresultat är några aspekter som har undersökts i samband med trångboddhet. Sambandet mellan trångboddhet och psykisk ohälsa bland nyanlända i Sverige har analyserats genom en kvantitativ studie (Mangrio & Zdravkovic 2018). Undersökningen visar att trångboddhet kan ha en liten effekt på psykisk ohälsa, men ett starkare samband visas mellan psykisk hälsa och ett hushålls möjlighet att kunna påverka sin boendesituation. En studie gällande trångboddhetens effekter på skolresultat hos barn (Goux & Maurin 2005), visar att barn som delar rum presterar sämre än barn som inte delar rum. Det styrks däremot inte av den senaste studien som gjorts av trångboddhetens konsekvenser i Sverige (Riksrevisionen 2019). Den baserades på en granskning huruvida vårdkonsumtion, sjukfrånvaro, tillfällig föräldrapenning samt betyg hos barn och ungdomar har påverkats av en regelförändring för bostadsbidrag år 1997, och ger inget stöd åt att trångboddhet har en effekt på varken hälsa eller skolresultat.

I vår studie har vi valt undersöka utbredningen av trångboddhet inom olika grupper och se över begreppet trångboddhet genom att försöka skilja på frivillig och ofrivillig trångboddhet. Vidare vill vi reflektera mer över begreppet trångboddhet genom att studera den nu gällande trångboddhetsnormen i jämförelse med det enskilda hushållets uppfattning av trångboddhet och normen.

3 Bostadssituationen i Malmö

I följande kapitel beskrivs Malmös befolkningsutveckling och statistik presenteras över andel trångbodda i Malmö.

3.1 Bakgrundsfakta

Malmö är Sveriges tredje största stad, belägen i södra Sverige och har drygt 300 000 invånare (SCB 2019). Medelåldern i staden är 38,5 år vilket kan jämföras med Stockholm och hela riket där medelåldern är 39,3 respektive 40,9 år (ibid.). Detta indikerar på att Malmö är en stad med en ung medelålder i jämförelse med andra städer i Sverige. Malmö är den kommun i Sverige som har fjärde mest invånare med utländsk bakgrund efter Botkyrka, Haparanda och Södertälje (ibid.). I Malmö är medianinkomsten 207 096 kr, samtidigt som den i riket är 252 774 kr (Malmö stad 2017). Skillnaden mellan Malmö och riket i förvärvsfrekvens är mindre, 65% i Malmö och 67% i riket (ibid.). I Malmö finns det tio stadsdelar som bygger upp stadens tätort. Stadsdelarna är Centrum, Fosie, Husie, Hyllie, Kirseberg, Limhamn- Bunkeflo, Oxie, Rosengård, Södra Innerstaden och Västra Innerstaden vilka går att urskilja i figur 3.1. Jämförelse mellan Malmö och riket återges i tabell 3.1. Störst skillnad är det bland egenskaperna medelålder, andel invånare med utländsk bakgrund och medianinkomst.

Tabell 3.1 Bakgrundsfakta om Malmö och hela Sverige (Malmö stad 2017).

Fakta	Malmö	Riket
Befolkning	322 574	9 851 017
Medelålder	38,5 år	40,9 år
Andel invånare med utländsk bakgrund	43%	22%
Medianinkomst (år)	207 096 kr	252 774 kr
Förvärvsfrekvens	65%	67 %

Figur 3.1 Karta på Malmö med indelning efter stadsdelar (Malmö stad).

I rapporten *Förutsättning för bostäder alla barnfamiljer har råd med* som skrivits av kommissionen för ett socialt hållbart Malmö redogörs Malmös befolkningsutveckling. På 1970-talet skedde en stor utflyttning från Malmö vilket medförde att det fanns ett överskott av lägenheter i staden. Inflyttningen till staden tog fart under 1990-talet vilket har resulterat i en stor befolkningsökning de senaste trettio åren. Befolkningsökningen har till stor del bestått av invandring från utlandet, vilket ofta är människor med en låg inkomst (Malmö stad 2017). Antalet bostäder i relation till befolkning i Malmö hamnade i balans i början av 2000-talet (ibid.). Dock har en fortsatt befolkningsökning gjort att ett underskott av lägenheter har skapats. Detta har i kombination med för lågt bostadsbyggande medfört att det idag finns ett stort glapp mellan efterfråga och bestånd på bostäder i Malmö (ibid.).

När befolkningen ökar i högre takt än bostadsbyggandet resulterar det i att boendetätheten gradvis stiger. Att boendetäthet ökar behöver inte nödvändigtvis ses som något problematiskt, men om den är koncentrerad till inkomstsvaga hushåll i socioekonomiskt svaga delar, kan det vara ett problem (Malmö stad 2017). Problemet uppstår när dessa hushåll inte har möjlighet att anpassa sin boendesituation efter behov. Av utredningen som är framtagen av kommissionen för ett socialt hållbart Malmö framgår det att boendetätheten i Malmö har ökat i inkomstsvaga delar där många människor saknar betalningsförmåga för att flytta till en större lägenhet. En följd av detta har blivit att den problematiska trångboddheten i Malmö har fått en större utbredning. Detta bekräftas av bland annat lärare och socionomer i Malmö som menar att trångboddheten som råder är ett problem som orsakar social stress och avsaknad av ro för barn och familjer (Malmö stad 2017).

I tabell 3.2 skildras förändringen av andelen trångbodda i Malmös stadsdelar de senaste fem åren. Statistiken är beräknad i form av andel hushåll som är trångbodda i Malmö med minst en fyraåring. Enligt denna undersökning räknas ett hushåll som trångbott om det bor fler än två personer per rum, kök och vardagsrum oräknat, vilket enligt Boverket definieras som trångboddhetsnorm 2.

I tabell 3.2 går det att avläsa att högst andel trångbodda hushåll finns i stadsdelarna Rosengård, Södra Innerstaden, Hyllie och Fosie och minst andel trångbodda hushåll finns i stadsdelarna Limhamn-Bunkeflo, Oxie, Husie och Västra Innerstaden. Intressant är att Rosengård, Husie, Hyllie, Kirseberg och Södra Innerstaden har fått en större andel trångbodda hushåll de senaste fem åren till skillnad från Centrum, Fosie, Limhamn-Bunkeflo, Oxie och Västra Innerstaden som har fått en mindre andel. Andelen trångbodda hushåll med minst en fyraåring i hela Malmö har varit förhållandevis stabil de senaste fem åren och ligger omkring 25%.

Trångboddhet i samhället

Tabell 3.2 Andel av alla hushåll i Malmö med minst en fyraåring som är trångbodda, för åren 2014–2019 (Malmö stad 2019).

<i>Stadsdel</i>	<i>2014- 01-01</i>	<i>2015- 01-01</i>	<i>2016- 01-01</i>	<i>2017- 01-01</i>	<i>2018- 01-01</i>	<i>2019- 01-01</i>
<i>Centrum</i>	24%	22%	23%	19%	24%	18%
<i>Fosie</i>	40%	39%	38%	42%	41%	39%
<i>Husie</i>	5%	8%	4%	6%	6%	10%
<i>Hyllie</i>	30%	26%	25%	30%	32%	31%
<i>Kirseberg</i>	20%	22%	23%	25%	27%	29%
<i>Limhamn-Bunkeflo</i>	5%	4%	5%	5%	5%	5%
<i>Oxie</i>	8%	3%	3%	4%	4%	5%
<i>Rosengård</i>	54%	58%	55%	57%	57%	58%
<i>Södra Innerstaden</i>	41%	39%	40%	44%	38%	42%
<i>Västra Innerstaden</i>	17%	11%	13%	15%	17%	13%
<i>Malmö</i>	25%	24%	24%	26%	26%	25%

4 Normer och trångboddhet

I följande kapitel redogörs för definitionen av en norm, dess tillkomst och upprätthållande. Vidare i kapitlet beskrivs hur trångboddheten har förändrats över tid, vilka trångboddhetsnormer vi har i Sverige, skillnaden mellan frivillig och ofrivillig trångboddhet samt hur trångboddheten ser ut i Europa.

4.1 Normer

Svenska Akademiens ordbok definierar ordet *norm* som:

“Regel eller princip eller förebild eller mönster varefter man i sitt handlande rättar sig eller bör rätta sig; rättesnöre; måttstock för bedömande eller värderande eller beräkning av något.”

Baier och Svensson (2018) beskriver i sin bok *Om normer* att begreppet *norm* och dess betydelse varierar beroende på vilket sammanhang det förekommer i och har tilldelats olika definitioner under tid beroende på användningssyfte. I ett vardagligt sammanhang kan begreppet användas till allt från att beskriva en specifik *teknisk regel* som exempelvis en norm för en maximal bullernivå, till en *uppförandenorm* som exempelvis en etikett-anvisning för beteende, eller till att beskriva en mer svävande men ingrodd *struktur* som exempelvis mannen i samhället.

4.1.1 Tillkomst och upprätthållande av normer

Tillkomsten av normer kan variera. Baier & Svensson (2018) beskriver detta med tre skilda strukturer. Rättsliga normer som lag, praxis och principer tillkommer på ett *formellt och strukturerat sätt (1)*. Samhälleliga normer som exempelvis stadgar, ordningsregler eller uppföranderegler inom föreningar och på arbetsplatser tillkommer ofta av *en grupp som har tillägnats denna uppgift (2)*. Därutöver finns det även spontana normer som skapas av individers *aktivitet och spontana agerande (3)*, samt av att människor har en tendens att ta efter hur andra agerar.

I Sverige har normer för trångboddhet formulerats av Boverket vid olika tillfällen, vilka benämns trångboddhetsnormer. Tillkomsten av trångboddhetsnormer skulle kunna falla under struktur nummer 2 beskriven av Baier och Svensson (2018), då trångboddhetsnormer som har tagits fram över tid har formulerats som riktlinjer av Boverket, vilket kan liknas med att en grupp har tillägnats att arbeta med just denna uppgift. Det som skiljer trångboddhetsnormer åt från vanlig lag eller praxis är att de enbart används som riktlinjer och har därmed inget lagligt stöd.

För att normer ska kunna upprätthållas i samhället konstaterar Hydén (2002) att sanktioner spelar en betydande roll. Sanktioner kan delas upp i flera olika typer och kan generellt beskrivas som negativa konsekvenser av att bryta mot en norm man förväntas följa. Baier & Svensson (2018) gör följande uppdelning av sanktioner: *naturliga sanktioner* vilka sker automatiskt som exempelvis en kollision i trafiken, *skuld* vilket man lägger på sig själv utan inblandning av andra, *skam* vilket man upplever själv inför andra och *dåligt rykte* vilket skapas bland andra om en själv.

Det finns studier som tyder på att trångboddhet kan resultera i negativa konsekvenser. Om så är fallet skulle resultatet av att trångboddhetsnormer inte följs, kunna ses som naturliga sanktioner. Om en individ exempelvis upplever stress eller påverkas negativt psykiskt i ett trångbott hushåll, är det något som sker automatiskt, därmed en naturlig sanktion. Finns inget samband mellan trångboddhet och negativa konsekvenser kan det istället ifrågasättas om trångboddhetsnormer verkligen faller inom ramen för vad som definieras som normer i detta sammanhang.

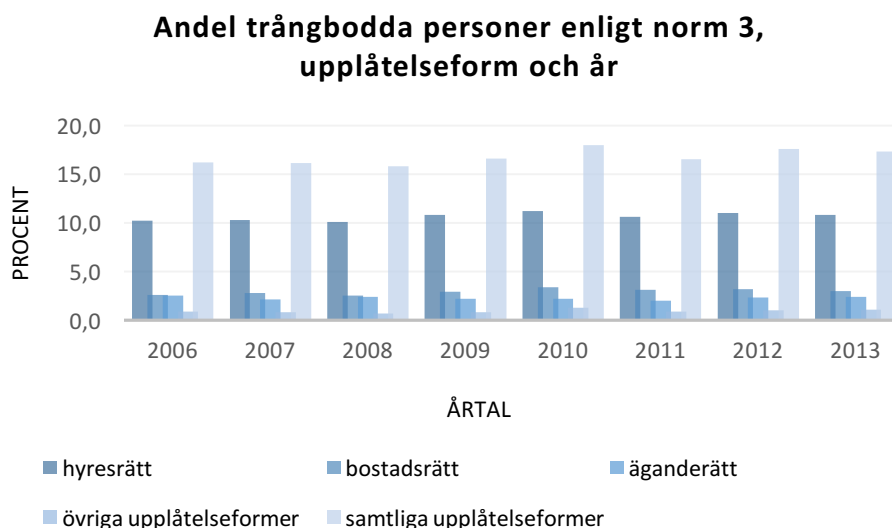
4.2 Trångboddhet i historien och trångboddhetsnormer

Boverket (2016) skrev rapporten *Trångboddheten i storstadsregionerna* vilken är författad av Helene Ekstam. I rapporten görs en redogörelse för hur trångboddheten har förändrats över tid i Sverige. I takt med att bostadspolitiken och levnadsstandarden har utvecklats har likaså bedömningen av vad som anses som trångboddhet utvecklats. I över hundra år har folk- och bostadsräkning utförts i Sverige, vilket innebär att alla invånare och bostäder utreds. Dessa undersökningar ska sedan användas som underlag för samhällsplaneringen i landet. Efter folk- och bostadsräkningen som genomfördes år 1912 och 1914 stod det klart att levnads- och boendeförhållandena i Sverige var bland de sämsta i Europa (Boverket 2016). I Sverige var även befolkningsutvecklingen ett bekymmer, då en befolkningstillväxt efterfrågades. Boendeförhållandena som rådde i Sverige resulterade i att familjer valde att inte skaffa barn för att undvika trångboddhet, vilket i sin tur motverkade tillväxten av befolkningen (ibid.). Följden av folk- och bostadsräkningen 1912 och 1914 resulterade i riksomfattande satsningar för att åtgärda boendestandarden i landet. En trångboddhetsnorm, kallad trångboddhetsnorm 1 idag, togs fram år 1946 för att vara vägledande för befintligt bestånd och ny bostadsproduktion (ibid.).

Enligt norm 1 ska det bo högst två personer per rum, utan kök medräknat. Norm 1 användes som vägledning men gav inte lagstadgad rätt till en viss typ av bostad (Boverket 2016). De riksomfattande satsningarna som gjordes innebar att privata och allmännyttiga företag fick förmånliga lån för att bygga bostäder med specifika krav på storlek och standard. Gradvis steg bostadsstandarden i Sverige.

Norm 2 formulerades år 1967 i samband med att undersökningar, så kallade bostadsinspektioner, visade att det fanns en ökad efterfråga på större bostäder (Boverket 2016). Undersökningarna satte efterfrågan i relation till framtida befolkningsprognoser och reallöneutvecklingen i relation till betalningsförmåga. I samband med det kommande miljonprogrammet ansågs det vara en realistisk målsättning att förbättra storleksstandarden på bostäder för befolkningen (ibid.). Enligt den nya normen skulle det inte bo fler än två personer per rum, kök och vardagsrum oräknat (ibid.). Andelen trångbodda enligt norm 2 minskade kraftigt från 43 procent år 1960 till bara 7 procent år 1975 (Boverket 2004). Den främsta anledningen till den kraftiga minskningen var miljonprogrammet (ibid.).

Miljonprogrammet resulterade i ett ökat bostadsbestånd (Boverket 2016). För första gången sedan 1940-talet fanns det lediga lägenheter i landet. Detta medförde att storleksstandarden för lägenheter ökade vilket gjorde att en ny norm, trångboddhetsnorm 3, formulerades år 1974 (ibid.). Norm 3 innebär att samtliga hushållsmedlemmar (inklusive barn) ska ha ett eget sovrum, förutom makar och partners som kan dela, kök och vardagsrum oräknat. Singelhushåll skulle börja räknas som trångbott och varje barn skulle ha eget rum. Främsta anledningen till att singelhushåll skulle börja räknas som trångbott var att en stor andel äldre bodde i ettor. Målsättningen var att ingen äldre skulle behöva bo i en enrummare av ekonomiska skäl (ibid.). Ett annat syfte med inrättandet av trångboddhetsnorm 3 var att den skulle utgöra en bedömningsgrund vid beslut om bostadsbidrag (ibid.). Det bidragssystem som togs fram i slutet av 1980-talet syftade till att ge stöd åt hushåll som var inkomstsvaga och genom detta bland annat motverka trångboddhet.

Figur 4.2 Andel trångbodda personer enligt trångboddhetsnorm 3 med olika upplåtelseformer (SCB 2019).

Trångboddhet i samhället

I figur 4.2 framgår att andelen trångbodda personer enligt norm 3 i Sverige har varierat mellan ungefär 16–18% under år 2006–2013. Den överlägset vanligaste upplåtelseformen bland trångbodda personer är hyresrätt.

Boverkets trångboddhetsnormer finner inget stöd i lag, utan är riktlinjer som är ämnade att användas som rekommendationer. Boverket (2016) har i sin rapport *Trångboddheten i storstadsregionerna* sammanställt trångboddhetsnormerna som finns i Sverige. I tabell 4.1 förtecknas de trångboddhetsnormer som tagits fram i Sverige samt Socialstyrelsens- och EU:s riktlinjer gällande trångboddhet. Socialstyrelsens riktlinje används som en av bedömningsgrunderna vid beslut gällande bostadsbidrag. Dock används även deras riktlinje enbart som vägledning och är inte juridiskt bindande. EU:s gräns för trångboddhet används vid internationella statistiska jämförelser.

Tabell 4.1 Trångboddhetsnorm 1–3 samt Socialstyrelsens- och EU:s riktlinjer för trångboddhet (Boverket 2016).

<i>Trångboddhetsnorm</i>	<i>Gräns för trångboddhet</i>
Norm 1, 1946	Högst två personer per rum. Kök oräknat.
Norm 2, 1967	Högst två personer per rum. Kök och vardagsrum oräknat.
Norm 3, 1974	Samtliga hushållsmedlemmar (inklusive barn) ska ha eget sovrum, förutom makar och partners som ska dela. Kök och vardagsrum oräknat.
Socialstyrelsens riktlinje	Partners och barn kan dela sovrum, efter hand som barnen blir äldre bör behovet av eget rum beaktas. Dessutom ska det finnas ett kök och ett vardagsrum.
EU:s riktlinje	Två barn per rum under 12 års ålder. Barn mellan 12 och 18 år av samma kön kan dela rum, barn av olika kön eller annan hushållsmedlem över 18 år bör ha var sitt rum. Partners delar. Dessutom ska det finnas ett kök och ett vardagsrum.

4.3 Frivillig och ofrivillig trångboddhet

Valet av boende beror både på människors preferenser och ekonomiska möjlighet. I rapporten *Var finns rum för våra barn?* skriven av Boverket (2006) beskrivs

avvägningen som görs vid varje boendeval. Vissa hushåll prioriterar läge eller bostadsyta, medan andra hushåll prioriterar övrig konsumtion som exempelvis utlandsresor. Detta resulterar i att trångboddhet ibland kan vara självvalt, vilket Boverket benämner *frivillig trångboddhet*. Anledningar som kan resultera i frivillig trångboddhet kan vara att familjen utökas, subjektiva anledningar såsom närhet till familj eller att man föredrar att bo i ett visst läge framför ett annat. När trångboddhet inte är självvalt är den ofrivillig, vilket Boverket benämner *ofrivillig trångboddhet*. De som är drabbade av ofrivillig trångboddhet har inte ekonomisk möjlighet att flytta till en annan bostad (Boverket 2006). Idag finns det inget etablerat system för att ta reda på om ett hushåll är frivilligt eller ofrivilligt trångbott, vilket gör det svårt att urskilja de hushåll som är självvalt trångbotta från de som inte är det.

4.4 Trångboddhet i Europa

Det genomsnittliga antalet personer per lägenhet har de senaste 40 åren visat på en svagt nedåtgående trend i Europa (Boverket 2006). År 1980 låg snittet på 2.9 personer per lägenhet och år 2003 på 2.4 personer per lägenhet (ibid.). SCB genomför löpande undersökningar på svenska folkets levnadsförhållanden och i rapporten *Boendesituationen i Europa* gör de en sammanställning över de rådande boendeförhållandena i Europa samt jämför dessa med Sveriges. I tabell 4.2 går det att avläsa hur trångboddheten enligt norm 3 har förändrats i Europa för ett antal europeiska länder mellan år 2005–2009.

Tabell 4.2 Andel trångbotta invånare enligt trångboddhetsnorm 3 för ett antal europeiska länder år 2005–2009 (SCB 2011).

	2005	2006	2007	2008	2009
Samtliga EU-länder (27 länder)	19%	18,9	18,6	18,2	17,8
<i>Bulgarien</i>	:	48%	51%	48%	47%
<i>Irland</i>	5%	6%	5%	5%	4%
<i>Grekland</i>	29%	29%	29%	27%	25%
<i>Frankrike</i>	9%	8%	10%	10%	10%
<i>Lettland</i>	60%	60%	61%	58%	58%
<i>Ungern</i>	50%	51%	47%	48%	55%
<i>Österrike</i>	14%	16%	15%	15%	13%
<i>Sverige</i>	11%	11%	10%	10%	11%
<i>Storbritannien</i>	6%	6%	6%	7%	7%
<i>Island</i>	8%	9%	11%	6%	7%

: = ej tillgängliga uppgifter

Tydliga skillnader kan observeras, främst mellan östra och västra Europa. De östra länderna är ofta nya medlemsländer i EU och har generellt sett en lägre boendestandard och större andel trångbotta invånare än västra länder i Europa där inkomstnivån och boendestandarden är högre (SCB 2011). Den framtagna statistiken tyder på att andel

trångbodda i ett land visar sig kunna användas för att urskilja fattiga och rika länder från varandra i Europa. Sverige har en lägre andel trångbodda än snittet av samtliga EU-länder (ibid.). Däremot har Irland, Frankrike, Storbritannien och Island en lägre andel trångbodda än Sverige. I samma rapport genomförs även en utredning gällande unga vuxnas kvarboende i föräldrahemmet. Det visar sig att unga vuxna från östra och södra Europa i relativt stor utsträckning bor kvar i föräldrahemmet medan västeuropeiska och skandinaviska unga män och kvinnor flyttar till en egen bostad (ibid.).

I rapporten *Var finns rum för våra barn?* beskriver och jämför även Boverket boendesituationen i Europa med Sverige (Boverket 2006). I tabell 4.3 visas trångboddhetens utbredning enligt EU:s riktlinjer i Europa mellan åren 1994–2001. De mest trångbodda länderna enligt EU:s riktlinjer i tabellen nedan är Italien, Grekland, Portugal, Luxemburg och Spanien. Sveriges snitt ligger alla år markant under snittet för EU. Intressant är att de väldigt tätbefolkade länderna, Nederländerna och Belgien, har en lägre andel trångbodda än Sverige trots att de ungefär är lika många personer som bor i varje lägenhet. En anledning till detta kan vara att dessa länder har mindre och fler rum per lägenhet (ibid.). I samma rapport nämns en studie utgiven av Världshälsoorganisationen år 2001/2002, vilken visar hur stor andel barn som har eget rum. Den visar att i Danmark och Norge har 94 respektive 93 procent av alla barn eget rum. Sverige ligger på tredje plats med 91 procent. Genomsnittet för andel barn med eget rum bland de dryga trettio länderna som är med i studien är 75 procent.

Trångboddhet i samhället

Tabell 4.3 Andel trångbodda hushåll med inkomst <60 procent av medianinkomsten för respektive land, enligt EU:s riktlinjer för trångboddhet (Boverket 2006).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU-genomsnitt	<u>18</u>	<u>19,1</u>	<u>17,9</u>	<u>17,5</u>	<u>16,1</u>	<u>15,9</u>	<u>15,9</u>	<u>15,7</u>
Nederländerna	3%	3%	3%	4%	8%	6%	4%	3%
Danmark	4	6%	5%	6%	4%	4%	9%	4%
Storbritannien	8%	7%	7%	7%	5%	5%	5%	5%
Belgien	13%	13%	13%	14%	12%	11%	12%	6%
Sverige	:	:	:	6%	7%	6%	5%	6%
Österrike	:	16%	14%	11%	9%	10%	9%	10%
Finland	:		9%	8%	8%	11%	8%	10%
Tyskland	12%	17%	12%	14%	12%	11%	13%	14%
Irland	45%	38%	36%	25%	21%	19%	19%	15%
Frankrike	17%	17%	18%	17%	15%	15%	15%	16%
Spanien	23%	25%	30%	28%	25%	24%	19%	19%
Luxemburg	:	19%	18%	19%	26%	22%	24%	22%
Portugal	22%	22%	21%	21%	25%	26%	22%	23%
Grekland	30%	27%	29%	27%	26%	26%	25%	23%
Italien	42%	42%	39%	38%	37%	38%	38%	37%

: = ej tillgängliga uppgifter

Österrikes huvudstad Wien har länge varit känt för sitt unika sätt att arbeta med bostadspolitik för att skapa sunda bostadsförhållanden för alla invånare och genom detta bland annat undvika trångboddhet. Pelling (2019) har skrivit rapporten *Wienmodellen* där hon beskriver Wiens bostadspolitik som skiljer sig från många andra länder. Deras bostadsbestånd består främst av hyresrätter, i vilka nästan 80% av stadens invånare bor. Detta i kombination med rådande bostadspolitik kan upprätthållas genom att staden prioriterar icke-vinstdrivande byggföretag, har en hög byggtakt, innehar många hyreslägenheter vilket pressar hyrorna, inte har någon försäljning av allmännyttans lägenheter samt att staden Wien är en av världens största byggherrar.

Hyresrätterna i Wien är uppdelade i tre olika former, kommunala lägenheter, privatägda hyresvärdar och lägenheter byggda av "limited social housing associations" (City of Vienna 2019). Lägenheter som är byggda av "limited social housing associations" har krav på att allt ekonomiskt överskott måste återinvesteras i bostadshusen (ibid.). För att få möjlighet att få en lägenhet via deras social housing finns det inkomstkrav. Dessa inkomstkrav är förhållandevis höga

jämfört med andra länder och 80% av invånarna i staden kvalificerar sig för en subventionerad hyresrättslägenhet (Pelling 2019). Alla som är eller riskerar att bli trångbodda har rätt till en subventionerad lägenhet i Wien om de uppfyller inkomstkraven (ibid.). Wien har däremot andra mått än Sverige för vad som anses vara trångbott, där två personer som delar på ett rum eller tre personer som delar på två rum anses vara trångbott (ibid.).

4.5 Externaliteter

En externalitet (extern effekt) är en positiv eller negativ konsekvens som uppstår av en aktivitet eller ett beslut och påverkar nyttan för en extern part (O'Sullivan 2012). Detta innebär att den part som utför aktiviteten eller fattar beslutet, inte bär den fulla kostnaden eller fördelen som uppstår med resultatet. I situationer där en externalitet påverkar en tredje part, kan externaliteter internaliseras genom att använda skatter eller subventioner, vilket leder till att den fulla kostnaden eller fördelen bärs av den part som utför aktiviteten eller fattar beslutet (ibid.).

I situationer där barn i en familj drabbas av negativa externaliteter försöker staten ingripa för att motverka de externa effekter som kan uppstå. Föräldrar kan fatta beslut som leder till att barn drabbas genom att de får ta kostnaden av beslutet. I dessa situationer försöker staten hjälpa till för att motverka negativa externaliteter. Ingripande från staten sker bland annat via socialtjänsten och genom skatter och bidrag. Det övergripande syftet med att göra statliga interventioner är att få familjer, främst barnen, att växa upp under trygga förhållanden och inte låta drabbas av negativa externa effekter som de inte har haft möjlighet att påverka.

Situationer där barn kan bli drabbade till följd av föräldrars beslut är högst aktuellt i samband med trångboddhet. Antingen tar föräldrar beslut som inte är grundat med hänsyn till deras barns bästa eller så har föräldrar inte möjlighet att ta det beslut som är bäst för deras barn. Situationer där föräldrar väljer att ta ett beslut utan hänsyn till barns bästa kan vara när föräldrar väljer att prioritera bostadens läge utifrån vad som gynnar dem eller övrig konsumtion vid val av bostad, framför barnens skola, barnens vänner, trygghet eller utemiljö. En vanligt förekommande situation är när föräldrar prioriterar att bo i en mindre bostad i ett centralt läge framför att bosätta sig utanför centrum i en större bostad. I dessa fall är det svårare för staten att ingripa och möjligheten att påverka är begränsad. Situationer där staten har möjlighet att ingripa är i förhållanden där barn drabbas av att föräldrar saknar ekonomisk möjlighet att välja en boendesituation som inte är trång. Syftet med skatter och bidrag i dessa sammanhang är att den fulla kostnaden av handlingen inte helt eller delvis ska bäras av en extern part, i detta fall barnet. Med hjälp av bidrag och skatter kan staten skapa bättre förutsättningar för hela hushåll.

Enligt studier kan negativa externaliteter förekomma som följd av trångboddhet som berört i kapitel 2 Tidigare studier. Tidigare studier har undersökt konsekvenser av trångboddhet, både nationellt och internationellt. En del menar att trångboddhet kan ha

en effekt på psykisk ohälsa och barns skolresultat, dock styrks detta inte av den senaste studien som genomförts av Riksrevisionen (2019) som tyder på att trångboddhet inte har någon effekt på vare sig hälsa eller skolresultat. I och med att forskning visar på skilda resultat är det svårt att fastställa förekomst och vilken typ av externa effekter som uppstår i samband med trångboddhet.

4.6 Offentliga interventioner

Mellan åren 1931 och 1947 lades grunden för den svenska bostadspolitiken (Socialdepartementet 1946). Bostadssociala utredningen var en svensk kommitté som under åren 1933–1947 hade i uppgift att utreda boendeförhållandena i landet och bland annat kartlägga trångboddheten, samt se över vilka åtgärder som behövde vidtas i landet för att skapa bättre levnadsförhållanden (ibid.). Ett resultat av Bostadssociala utredningen blev införandet av familjebostadsbidrag, vilket är motsvarigheten till det som idag kallas för bostadsbidrag. En än idag omtalad följd av utredningen blev Barnrikehusen. Dessa skulle finnas till för särskilda hushåll, främst ”mindre bemedlade” arbetarfamiljer, vanligen familjer med många barn och knappa ekonomiska resurser. Barnrikehusen blev den första statliga åtgärden som genomfördes för att minska trångboddheten som upplevdes som ett växande problem i storstäderna (SABO 2019). De offentliga interventionerna mot trångboddhet har sedan dess utvecklats och förändrats. Idag är bostadsbidraget i första hand statens intervention mot trångboddhet. Samtidigt arbetar kommuner parallellt på egen hand för att minska trångboddheten inom kommunen.

Statliga interventioner mot trångboddhet

Idag är statens främsta medel för att motverka trångboddhet bostadsbidraget. Bostadsbidrag är ett stöd som finns till för barnfamiljer och unga som är i behov av hjälp för att betala sin hyra eller månadsavgift (Försäkringskassan 2019). För att få möjlighet till bostadsbidrag måste dokumenten gällande bostaden vara lagliga, det vill säga hyr hushållet sin bostad på den svarta marknaden finns ingen möjlighet för bostadsbidrag.

Bostadsbidragets storlek beror på:

- hur många barn som finns i familjen
- bostadskostnad och bostadsyta
- inkomst och förmögenhet

Utöver bostadsbidraget finns två andra statliga ekonomiska stöd för hushåll, barnbidraget för familjer med barn samt bostadstillägget för pensionärer. När trångboddhetsnorm 3 formulerades var en av målsättningarna att ingen äldre skulle behöva bo i en enrummare av ekonomiska skäl, därför kan bostadstillägget antas syfta till att uppnå den målsättningen. Ett annat sätt staten använder sig av för att motverka trångboddhet är genom att förenkla byggprocessen och på så sätt försöka minska bostadsbristen (Boverket 2018a). Det finns nämligen ett samband mellan trångboddhet, lågt bostadsbyggande och befolkningsutveckling (ibid.).

Kommunala interventioner mot trångboddhet

Enligt Lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar är varje kommun skyldig att planera för sina invånare och skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder.

Nedan listas olika exempel för hur kommuner arbetar med att uppnå en framgångsrik bostadspolitik med goda bostäder för alla:

- Erbjuder andra boendetyper än de ”vanliga”, exempelvis kollektivhus, kooperativa hyresrätter, andelsbostäder, ägarlägenheter.
- Justering av inkomstkraven, exempelvis har Helsingborgshem frångått Konsumentverkets beräkningsmodell och använder istället ”dubbelt-upp-principen”, som innebär att ens inkomst ska vara dubbelt så hög som ens månadshyra på bostaden (Helsingborgshem 2019).
- Ungefär 60% av landets kommuner har gett nyanlända förtur till bostad under 2017 (Boverket 2018b).
- Uppsalahem har gett befintliga hyresgäster förtur till nyproduktion för att öka omflyttning i beståndet, främst bland äldre fastigheter med låg hyra (Uppsalahem 2017).
- Helsingborgshem har målmedvetet och systematiskt arbetat med åtgärder mot olovlig andrahandsuthyrning som givit positiva resultat (Helsingborgshem 2017).

5 Rationella boendeval

I följande kapitel presenteras den teori som är relevant för ett hushålls boendeval. Den teori som presenteras bygger på rationella konsumentval. Syftet är att förstå hur ett hushåll väljer att disponera sin inkomst på boende och övrig konsumtion. I detta kapitel presenteras även en modell som har utformats i syfte att klassificera frivillig och ofrivillig trångboddhet.

5.1 Boende som vara

Boende som konsumtionsvara är speciell och skiljer sig åt i jämförelse med andra varor (O'Sullivan 2012). Boende särskiljer sig som konsumtionsvara genom tre utmärkande egenskaper; (1) att det är en *heterogen vara*, (2) att det är en *varaktig vara* och (3) att konsumtion av boende innebär *höga transaktionskostnader*.

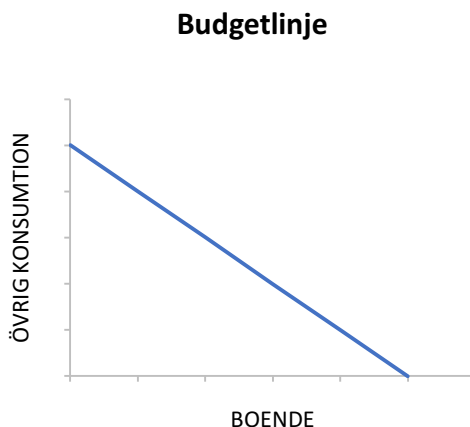
Boende som en *heterogen vara* innebär att inget boende är ett annat helt likt (O'Sullivan 2012). Varje bostad är speciell genom alla dess egenskaper som bland annat storlek, planlösning, material, kvalitet och läge. Därmed kan boende ses som en "varukorg" av flera olika varor och rättigheter. När en bostad väljs, medföljer hela korgen och det är inte möjligt att välja bort en egenskap, exempelvis det grannskap som boendet tillhör.

Ett boende är en *varaktig vara* i den aspekten att med rätt underhåll kan livslängden på en bostad vara över hundra år (O'Sullivan 2012). Omvänt gäller även att om inget underhåll sker av en bostad, sjunker kvalitet med tid och lika så värdet på bostaden. Detta innebär att ett boende är en vara som kontinuerligt kräver underhåll för att vara varaktig och bibehålla sitt värde. Produktionskostnaden för bostäder är även hög, vilket bidrar till att vissa hushåll inte har tillräcklig ekonomi för att köpa in sig. Därav skapas utrymme för en hyresmarknad.

Konsumtion av boende innebär *höga transaktionskostnader* då köp av en ny bostad samt flytt kräver mycket av konsumenten, som exempelvis flyttkostnader och tid (O'Sullivan 2012). Detta innebär att det skapas en tröghet i konsumtionen. Höga transaktionskostnader leder till att hushåll gör suboptimala boendeval. Ett hushåll kan tänkas göra ett boendeval som för tillfället är optimalt, men även om både hushållets inkomst och preferenser förändras med tiden, stannar hushållet kvar i bostaden på grund av de höga transaktionskostnaderna en flytt skulle innebära. Ofta stannar ett hushåll kvar i bostaden till dess att klyftan mellan det nuvarande boendet och det idealiska boendet är tillräckligt stor för att motivera de höga transaktionskostnaderna av en flytt (ibid.).

5.2 Hushållens budgetrestriktion

En budgetrestriktion, även kallat budgetlinje, beskriver alla möjliga kombinationer av två varor, *vara X* och *vara Y*, som en individ kan konsumera vid en viss given inkomst och givna priser (Frank 2007). Absolutbeloppet av lutningen på budgetlinjen visar alternativkostnaden i antal enheter av *vara Y*, för att konsumera en extra enhet av *vara X*. Denna teori kan användas för en individs rationella konsumentval för boende, med en budgetlinje som beskriver alla möjliga kombinationer av att konsumera *boende* i förhållande till *övrig konsumtion*, illustrerat i figur 5.1. En individ som prioriterar *boende* högt framför *övrig konsumtion* och därför disponerar en stor del av sin inkomst på *boende*, får mindre utrymme för *övrig konsumtion*.

Figur 5.1 Budgetlinjen visar möjliga kombinationer av boende och övrig konsumtion en individ kan konsumera.

Trångboddhet i samhället

Det kan även antas att en individ måste disponera en del av sin inkomst på *övrig konsumtion* i form av nödvändigheter, exempelvis mat för att klara sig. Då måste en budgetrestriktion uppfylla följande ekvation:

$$W = I - P_n * n \geq P_b * b + P_x * x \quad (1)$$

W – den inkomst en individ kan disponera på boende eller övrig konsumtion efter att nödvändigheter är konsumerade

I – inkomst

n – nödvändigheter

P_n – pris på nödvändigheter

b – boende

P_b – pris per enhet boende

x – övrig konsumtion

P_x – pris på övrig konsumtion

Ekvation (1) visar att en individs konsumentval gällande *boende* och *övrig konsumtion* nu maximalt får uppgå till den inkomst en individ har kvar efter att nödvändigheter n är konsumerade.

Boende som en heterogen vara skapar även möjlighet för att ange boende som en sammansättning av två olika variabler, *bostad* vilket innebär själva bostaden som ett enskilt objekt utan dess fasta position och *bostadsområde* vilket innebär det läge bostaden har. Detta ger följande ekvation för budgetrestriktionen:

$$W = I - P_n * n \geq P_b * b + P_z * z + P_x * x \quad (2)$$

W – den inkomst en individ kan disponera på bostad, bostadsområde eller konsumtion efter att nödvändigheter är konsumerade

I – inkomst

n – nödvändigheter

P_n – pris på nödvändigheter

b – bostad

P_b – pris på enhet bostad

z – bostadsområde

P_z – pris per enhet bostadsområde (kan exempelvis mätas som ett avstånd från ett attraktivt läge)

x – övrig konsumtion

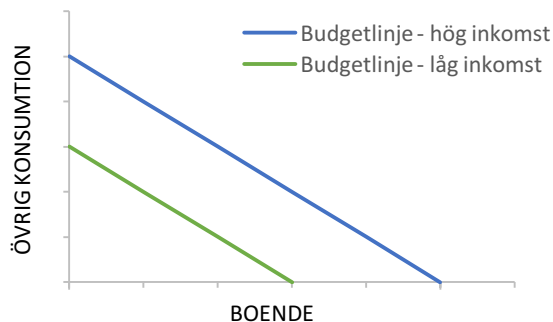
P_x – pris på övrig konsumtion

Ekvation (2) visar att en individs konsumentval gällande *bostad*, *bostadsområde* och *övrig konsumtion* maximalt får uppgå till den inkomst en individ har kvar efter att nödvändigheter är konsumerade. Det innebär att en individ som exempelvis prioriterar ett visst läge väldigt högt och därför disponerar en stor del av sin inkomst på *bostadsområde*, blir mer begränsad i sin disponering av inkomst på själva *bostaden* och *övrig konsumtion*.

Då inkomsten ändras skiftar budgetlinjen. Om inkomsten minskar skiftar den mot origo och om inkomsten ökar från origo. Den nya budgetlinjen har samma lutning som den ursprungliga, men visar att individen kan konsumera en minskad eller utökad kombination av varorna, beroende på om inkomsten minskar eller ökar (Frank 2007). Om ett konsumentval representeras av *boende* i förhållande till *övrig konsumtion*, kan en individ med en högre inkomst disponera mer av sin inkomst på *boende* och/eller *övrig konsumtion*, än en individ med en lägre inkomst. I figur 5.2 illustreras två budgetlinjer för två olika individer. En individ med en hög inkomst och en individ med en lägre inkomst.

Budgetlinje - olika inkomster

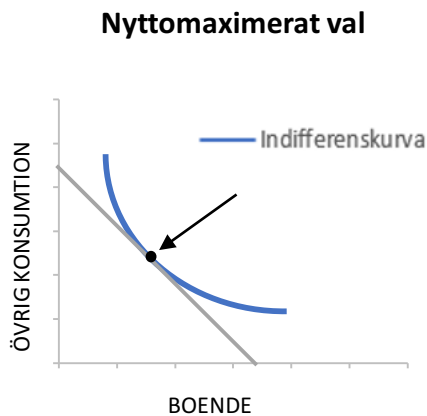
Figur 5.2 En budgetlinje för en individ med en högre inkomst skapar större och fler valmöjliga kombinationer av boende och övrig konsumtion, än för en individ med en lägre inkomst.

Budgetlinjen får även ett annat utseende om pris på varorna ändras. Om pris på *boende* stiger skulle lutningen på budgetlinjen ändras genom att skärningspunkten längs axeln som representerar *boende* hamnar närmre origo, och längre ut från origo om pris på *boende* sjunker. Motsvarande gäller längs den axel som representerar *övrig konsumtion* om priset på *övrig konsumtion* ändras.

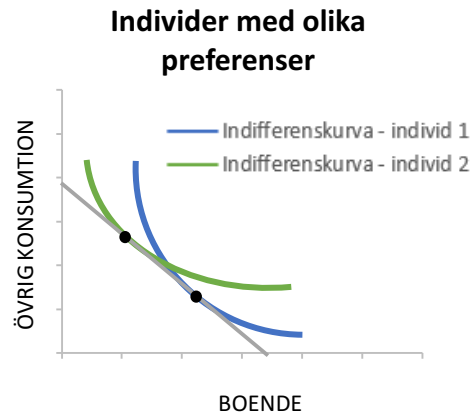
5.3 Hushållens preferenser

En indifferenskurva visar olika kombinationer som en individ upplever lika attraktiva att konsumera av två varor, anta *boende* och *övrig konsumtion*. Varje kombination av varor som ligger ovanför indifferenskurvan föredras framför alla kombinationer som ligger längs kurvan och på samma vis föredras varje kombination som ligger på kurvan framför kombinationer som ligger nedanför kurvan (Frank 2007). Det mest optimala valet av kombinationer en individ kan göra vid en viss inkomst, är den kombination där individens indifferenskurva tangerar budgetlinjen (ibid.), illustrerat i figur 5.3. Genom att maximera sitt val utifrån preferenser givet en inkomst, uppnår individen maximal möjlig nytta, vilket alltid eftersträvas i rationella konsumentval (ibid.).

Indifferenskurvor kan även användas för att beskriva individers olika preferenser (Frank 2007). Två individer kan ha samma inkomst, men olika preferenser, vilket resulterar i indifferenskurvor som skiljer sig åt till utseende. Detta illustreras i figur 5.4. Individernas skilda preferenser innebär att de kommer att göra olika konsumentval för att maximera sin nytta vid en given inkomst. Anta att individ 1 och individ 2 har samma inkomst, men att individ 1 har höga preferenser för *boende* och lägre preferenser för *övrig konsumtion*, och att individ 2 har låga preferenser för *boende* och högre preferenser för *övrig konsumtion*. En skillnad i lutningen på indifferenskurvorna visar att individ 1 och individ 2 föredrar olika kombinationer av varorna för att maximera sin nytta.

Figur 5.3 Den kombination av boende och övrig konsumtion som ger maximala nytta för en individ illustreras där indifferenskurva och budgetlinje tangerar varandra.

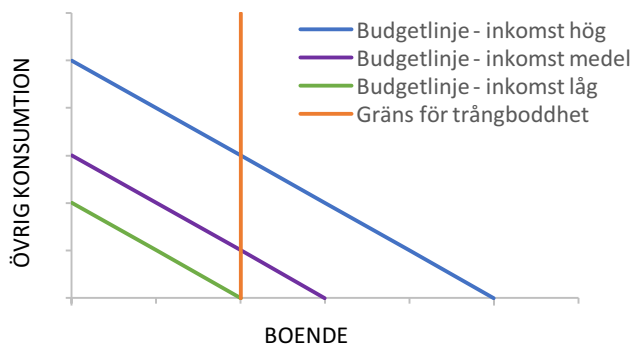
Figur 5.4 Indifferenskurvor för två individer med olika preferenser men samma budgetlinje, tangerar budgetlinjen på olika ställen. Indifferenskurvorna tangerar budgetlinjen vid individernas respektive optimala val.

5.4 Klassificering av trångboddhet

Hushåll kan antas vara trångbodda frivilligt eller ofrivilligt, vilket kan bero på olika anledningar. Orsaken till att ett hushåll är trångbott kan exempelvis bero på inkomst eller olika preferenser för bostad och bostadsområde.

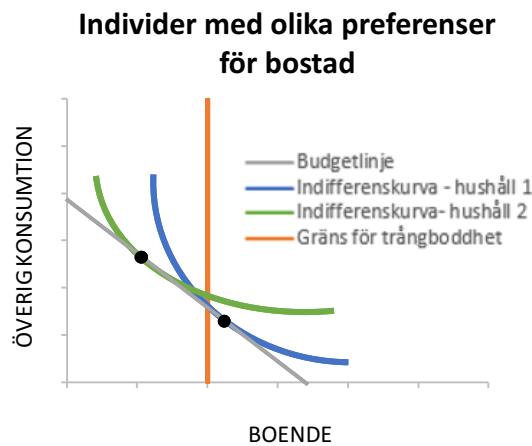
Hur inkomst kan ha en inverkan på trångboddhet, kan illustreras med hjälp av en figur där en gräns för trångboddhet är given, se figur 5.5. Alla konsumentval som skapar en kombination av *boende* och *övrig konsumtion* som hamnar till vänster om gränsen för trångboddhet i figuren, innebär att hushållet är trångbott. Ett hushåll med en inkomst som motsvarar *inkomst hög* i figur 5.5 har större möjlighet att kunna disponera inkomst på både *boende* och *övrig konsumtion* utan att hamna inom kategorin för trångboddhet. Ett hushåll med en inkomst som motsvarar *inkomst medel* i figuren är mer begränsad i sitt konsumentval, då en större del av inkomsten behöver disponeras på *boende* framför *övrig konsumtion* för att inte hamna under gränsen för trångboddhet. Ett hushåll med en inkomst som motsvarar *inkomst låg* i figuren blir kategoriserat som trångbott oavsett vad hushållet har för preferenser, eftersom hushållet inte kan hamna till höger om gränsen för trångboddhet hur de än väljer att disponera sin inkomst. Detta hushåll kan antas vara ofrivilligt trångbott, då det inte finns någon möjlighet för hushållet att påverka sin situation med denna inkomst. Ett hushåll som har en hög inkomst och kategoriseras som trångbott kan antas vara frivilligt trångbott, eftersom hushållet antas ha en möjlighet att disponera en större del av sin inkomst på *boende*, men valt att inte göra det på grund av höga preferenser för *övrig konsumtion*, däribland bostadens läge.

Budgetlinjer samt gräns för trångboddhet

Figur 5.5 Med en antagen gräns för trångboddhet visas hur stor del av inkomsten olika hushåll måste disponera på boende för att inte kategoriseras som trångbott.

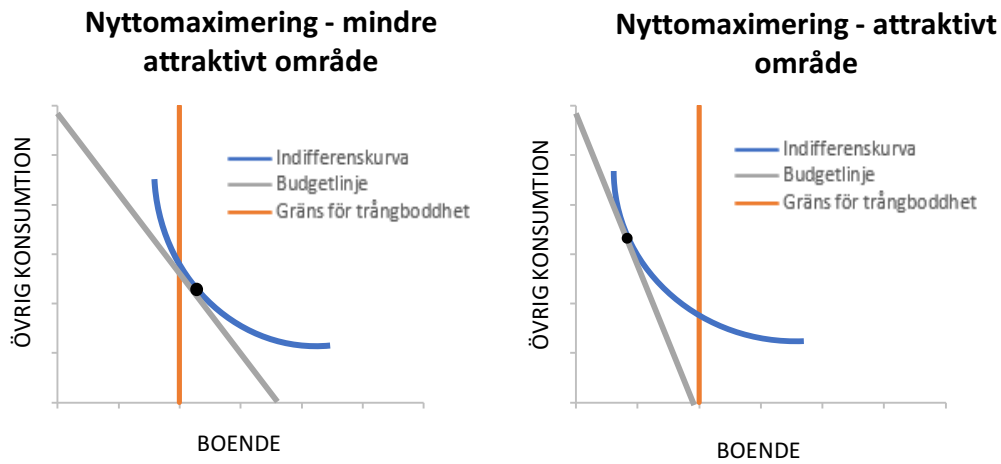
Hur preferenser kan ha en inverkan på trångboddhet, kan illustreras med en figur där två hushåll med olika preferenser för bostad visas tillsammans med en antagen gräns för trångboddhet, se figur 5.6. Hushåll 1 och 2 antas ha samma inkomst, men gör olika konsumentval mellan *bostad* och *övrig konsumtion*, på grund av skilda preferenser. Detta resulterar i att hushåll 1, som har höga preferenser för *bostad* och disponerar en större del av sin inkomst på det, inte kommer att kategoriseras med trångboddhet. Hushåll 2 som har högre preferenser för *övrig konsumtion* disponerar istället en större del av sin inkomst på det och hamnar därför inom kategorin för trångboddhet. Båda hushållen har en budgetlinje som gör det möjligt att disponera en tillräckligt stor del av sin inkomst på *bostad* för att inte hamna inom kategorin för trångboddhet. Men med anledning av att hushåll 2 väljer att inte göra det på grund av preferenser för något annat, kan hushåll 2 antas vara frivilligt trångbott.

Figur 5.6 Hushåll 1 och hushåll 2 gör olika konsumentval mellan boende och övrig konsumtion, på grund av sina olika preferenser. Det gör att hushåll 2 hamnar inom kategorin för trångboddhet, men inte hushåll 1.

Mellan olika lägen kan attraktivitet variera och likaså priser på boende. Det resulterar i att budgetlinjen för ett hushåll med en given inkomst, har olika lutning i olika bostadsområden. En uppdelning kan exempelvis göras mellan ett attraktivt respektive ett mindre attraktivt område. Skilda priser på boende i det attraktiva respektive mindre attraktiva området, kommer att påverka konsumentvalet ett hushåll gör för att maximera sin nytta. I ett mindre attraktivt område, illustrerat i figur 5.7, antas ett hushåll disponera en andel av sin inkomst på boende som leder till att hushållet inte kategoriseras som trångbott i förhållande till en angiven gräns för trångboddhet.

I ett attraktivt bostadsområde kan priserna på boende antas vara så höga att den andel av inkomst ett hushåll väljer att disponera på boende utifrån sina preferenser, resulterar i att hushållet kategoriseras som trångbott. I figur 5.8 illustreras ett förhållande med så höga priser på boende att ett hushåll med en inkomst som ger budgetlinjen i figuren, kategoriseras som trångbott hur hushållet än väljer att disponera sin inkomst mellan boende och övrig konsumtion. Ett hushåll som valt denna boendesituation antas vara frivilligt trångbott, eftersom hushållet antas ha en möjlighet att kunna flytta till en annan bostad i ett mindre attraktivt område.

Figur 5.7 Ett hushåll i ett mindre attraktivt område kategoriseras här inte som trångbott i förhållande till en angiven gräns för trångboddhet, med den andel av sin inkomst de disponerar på boende.

Figur 5.8 Ett hushåll i ett attraktivt område kategoriseras här som trångbott i förhållande till en angiven gräns för trångboddhet, oavsett hur hushållet väljer att disponera sin inkomst mellan boende och övrig konsumtion.

5.4.1 Klassificering av frivillig och ofrivillig trångboddhet

Med utgång från teorin som presenteras i avsnitt 5.1–5.3 kan en klassificering av frivillig och ofrivillig trångboddhet göras. Klassificeringen bygger på tre olika kategorier, *Möjlighet att kunna flytta*, *Preferens för sin bostad* och *Preferens för sitt bostadsområde*, där varje kategori kan delas upp i *Hög* respektive *Låg*. Kombinationer av dessa uppdelade kategorier skapar totalt åtta olika utfall och varje utfall kan klassificeras utifrån om ett hushåll kan antas vara frivilligt eller ofrivilligt trångbott.

Möjlighet att kunna flytta baseras på inkomsten i ett hushåll. Ett hushåll med en hög inkomst, antas ha en *Möjlighet att kunna flytta* som är *Hög*. Ett hushåll med en låg inkomst, antas ha en *Möjlighet att kunna flytta* som är *Låg*. En hög inkomst definieras som $\geq 40\,000$ kr/månaden före skatt (inklusive bidrag), baserat på att 75e percentilen för lönespridningen i Sverige år 2017 var 37 000 kr (SCB 2017).

Trångboddhet i samhället

Preferens för sin bostad baseras på om ett hushåll trivs i sin bostad. Ett hushåll som trivs i sin bostad antas ha en *Preferens för sin bostad* som är *Hög*, respektive *Låg* om hushållet inte trivs i sin bostad.

Preferens för sitt bostadsområde baseras på om ett hushåll trivs i sitt bostadsområde. Ett hushåll som trivs i sitt bostadsområde antas ha en *Preferens för sitt bostadsområde* som är *Hög*, respektive *Låg* om hushållet inte trivs i sitt bostadsområde.

Av de åtta olika utfall som kan skapas genom kombinationer av de tre olika kategorierna, kan totalt fyra utfall skapas som innehåller *Hög - Möjlighet att kunna flytta*, vilka klassificeras med frivillig trångboddhet. Denna klassificering görs utifrån antagandet att ett hushåll med en hög inkomst har möjlighet att kunna välja hur stor del av inkomst som disponeras på boende och kan därmed aktivt undvika trångboddhet.

Det utfall som representerar *Låg - Möjlighet att kunna flytta, Hög - Preferens för sin bostad* samt *Hög - Preferens för sitt bostadsområde* klassificeras också med frivillig trångboddhet. Denna klassificering görs utifrån antagandet att ett hushåll som uppfyller detta upplever tillfredsställelse över sin boendesituation trots en låg inkomst.

Det utfall som representerar *Låg - Möjlighet att kunna flytta, Låg - Preferens för sin bostad* samt *Låg - Preferens för sitt bostadsområde* klassificeras med ofrivillig trångboddhet. Denna klassificering görs utifrån att ett hushåll som uppfyller detta varken upplever tillfredsställelse över sin boendesituation, eller har ekonomisk möjlighet att påverka situationen.

De resterande två möjliga utfallen som motsvarar *Låg - Möjlighet att kunna flytta* tillsammans med *Låg - Preferens för sin bostad* eller *Låg - Preferens för sitt bostadsområde* klassificeras också med ofrivillig trångboddhet. Denna klassificering görs utifrån att ett hushåll som uppfyller detta inte upplever full tillfredsställelse över sin boendesituation, på grund av missnöje över antingen bostad eller bostadsområde. Hushåll som uppfyller detta antas inte heller ha en ekonomisk möjlighet att kunna påverka sin situation.

För att enkelt förstå hur trångbodda hushåll kan klassificeras med frivillig och ofrivillig trångboddhet utifrån parametrarna *Möjlighet att kunna flytta, Preferens för sin bostad* och *Preferens för sitt bostadsområde*, har en schematisk tabell, tabell 5.1, utformats med de åtta olika utfallen.

Trångboddhet i samhället

Tabell 5.1 Schematisk tabell över hur hushåll kan klassificeras utifrån frivillig och ofrivillig trångboddhet.

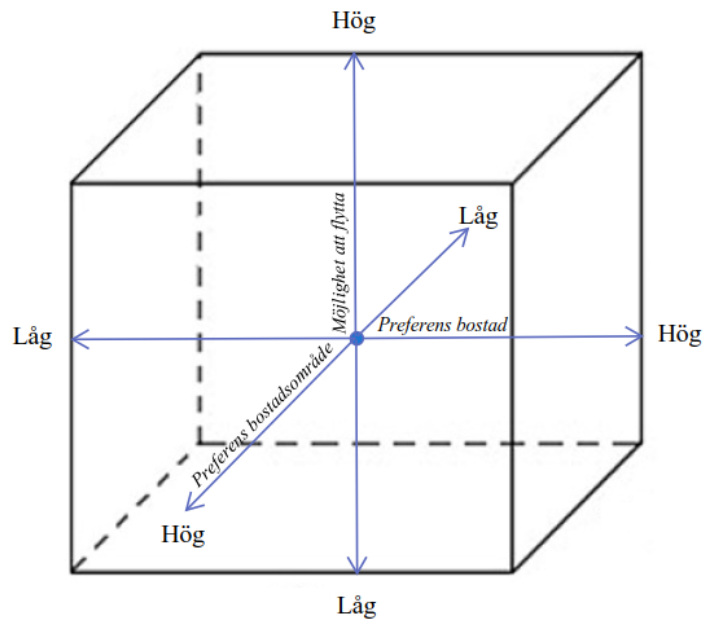
Utfall	Möjlighet att flytta		Preferens bostad		Preferens bostadsområde		Trångboddhet
	Hög	Låg	Hög	Låg	Hög	Låg	
1	x			x		x	Frivillig
2	x		x			x	Frivillig
3	x			x	x		Frivillig
4	x		x		x		Frivillig
5		x		x		x	Ofrivillig
6		x	x			x	Ofrivillig
7		x		x	x		Ofrivillig
8		x	x		x		Frivillig

En modell kan skapas utifrån de åtta möjliga utfallen som redovisas i tabell 5.1. I denna studie har en tredimensionell kub bestående av åtta delar, se figur 5.9, tagits fram för att illustrera de åtta möjliga utfallen.

Denna kub har tre axlar i olika dimensioner och består av åtta delar, i vilka trångbodda hushåll kan placeras. Kuben har en vertikal axel (y-led) som representerar *Möjlighet att kunna flytta*. Denna axel delas in i *Hög* ovanför origo respektive *Låg* nedanför origo. Ett hushåll med exempelvis *Hög - Möjlighet att kunna flytta* placeras i den övre halvan av kuben och klassificeras med frivillig trångboddhet.

Kubens två övriga axlar representerar preferenser. En horisontell axel (x-led) representerar *Preferens för sin bostad*. Den delas in i *Hög* till höger om origo och *Låg* till vänster om origo. Ett hushåll med exempelvis *Hög - Preferens för sin bostad* placeras i den högra halvan av kuben.

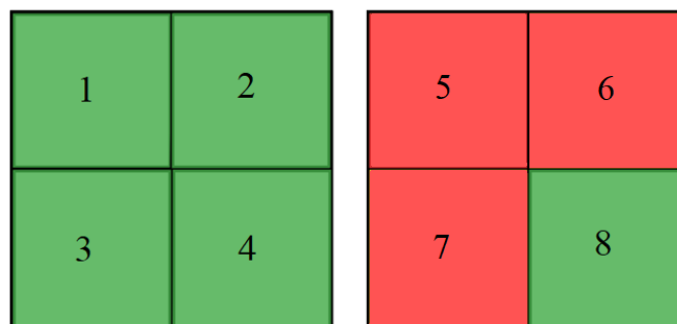
Till sist har kuben även en axel i en tredje dimension (z-led) som representerar *Preferens för sitt bostadsområde*. Den delas in i *Hög* framför origo och *Låg* bakom origo. Ett hushåll med exempelvis *Hög - Preferens för sitt bostadsområde* placeras i den främre delen av kuben.

Figur 5.9 Tredimensionell kub där trångbodda hushåll kan appliceras utifrån kubens axlar som representerar möjlighet att flytta, preferens för bostad och preferens för bostadsområde.

Trångbodda hushåll placeras i den tredimensionella modellen med underlag av hur hushållen har svarat på frågor i studiens enkätundersökning, som berör inkomst samt trivsel bostaden och bostadsområdet.

Den tredimensionella kuben illustreras i två dimensioner i figur 5.10, för att ge en överblick av hur de olika utfallen är placerade i kuben. Den vänstra delen av figuren representerar den övre halvan av kuben och den högra delen av figuren representerar den nedre halvan av kuben.

Figur 5.10 Tvådimensionell figur av kuben och dess åtta delar. Den vänstra figuren representerar del 1–4 och den högra representerar del 5–8. Grön färg (del 1, 2, 3, 4, 8) indikerar på frivillig trångboddhet och röd färg (del 5, 6, 7) på ofrivillig trångboddhet.

6 Metod

I följande kapitel redogörs den metod som används för att uppfylla studiens syfte och besvara dess frågeställningar. En genomgång av enkätundersökningens tillvägagångssätt samt en förklaring av statistiska begrepp och valda regressionsmodeller följer.

6.1 Enkätundersökning

Undersökningsmetoden som studien baseras på är kvantitativ. En kvantitativ metod är en metod där vanligtvis en stor mängd data samlas in systematiskt och sammanfattas i statistisk form för att bearbetas och därefter analyseras (Nationalencyklopedin 2019a). Det är viktigt att få in många svar i en undersökning som bygger på en kvantitativ metod för att data som samlas in ska omfatta en representativ spridning av målgruppen (Eliasson 2013). En vanlig kvantitativ metod är en enkätundersökning med slutna alternativ, vilket används i denna studie.

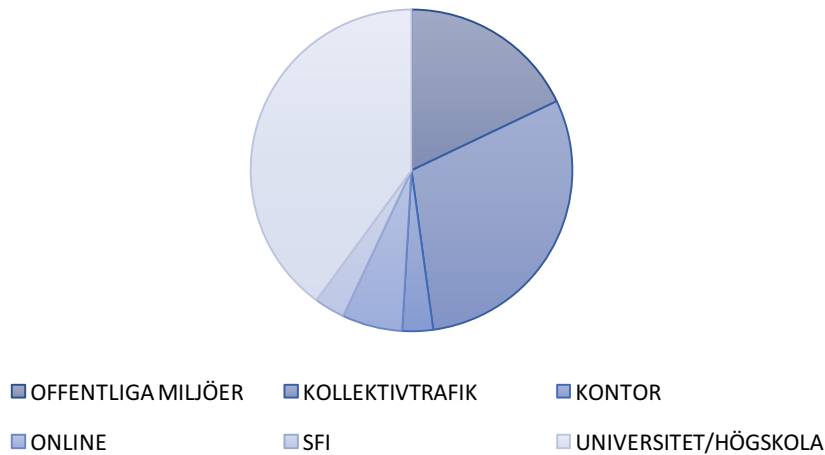
Enkätens innehåll har noggrant utformats utifrån aspekter som kan antas vara av intresse vid utredning av människors levnads- och boendesituationer. Genom studier om Malmö och trångboddhet, samt genom rådgivning från både aktiva privata aktörer på bostadsmarknaden i Malmö och avdelningen för bostadsförsörjning i Malmö Stad, har aktuella och intressanta frågor för studien tagits fram. Vidare har enkäten testats på ett flertal personer med olika bakgrund och kunskap för att säkerställa funktionen av den. Enkäten består av 24 frågor som behandlar den svarandes bakgrund, nuvarande levnads- och boendesituation i Malmö, samt hur den svarande trivs i sin bostad och sitt bostadsområde. Enkäten återges i Appendix A1.

Målgruppen för studien är boende i Malmö med fokus på trångbodda människor. Det har därför varit av intresse för studien att nå ut till människor som anses ha en högre sannolikhet för att bo trångt. För att kunna möjliggöra en jämförelse utgör även människor som inte bor trångt en del av målgruppen.

Enkäten delades ut till boende i Malmö. Utdelning och insamling har huvudsakligen utförts fysiskt på olika platser i Malmö vilka är sammanställda i figur 6.1. Enkätundersökningen genomfördes under februari månad (2019). Valda platser för enkätinsamling är kollektivtrafik, offentliga miljöer, universitet/högskola, kontor och svenska för invandrarklasser. Bussar och Pågatåg mellan Malmö och Lund samt stadsbussar i Malmö är exempel på kollektivtrafik där utdelning och insamling har skett. Några exempel på offentliga miljöer där enkätinsamling har skett är caféer, bibliotek, torg, centralstationer med mera. Universitet och högskola där enkätinsamling utförts är Malmö universitet, Lunds tekniska högskola och S:t Maria folkhögskola. Genom dessa valda insamlingsplatser har insamling av enkäter utförts i olika geografiska områden i Malmö och på olika typer av platser. Insamling har även skett vid olika tidpunkter på dygnet.

Totalt gav enkätundersökningen 809 fullständiga enkätsvar, vilket utgör den data som studiens vidare analys bygger på.

Insamlingsplatser för enkäter

Figur 6.1 Fördelning över platser enkäten har delats ut på.

6.2 Statistiska begrepp

Beroende variabel

Beroende variabel är den variabeln som har ett värde man vill förklara med hjälp av förändring i en eller flera oberoende variabler (Stark 2016). Beroende variabler som används i modeller som estimeras i denna studie är exempelvis “trångbodd” och “upplever sig trångbodd”.

Oberoende variabel

En oberoende variabel är en variabel som används för att förklara värdet på en beroende variabel (Stark 2016). Oberoende variabler som används i modeller för denna studie är exempelvis stadsdel, upplåtelseform och inkomst.

Dummyvariabler

En dummyvariabel är en numeriskt kodad variabel och används för att koda två olika kategorier. Variabeln kan anta två skilda värden, vanligtvis värdet 1 eller 0 (Statistisk ordbok 2018). Ett exempel är att koda kategorierna “man” eller “kvinna”, då kan värdet 1 betyda “man” och värdet 0 “kvinna”.

I en del av modellerna som estimeras i denna studie har oberoende variabler utgjorts av dummyvariabler. Det betyder exempelvis att för att undersöka vad värdet “Bor i lägenhet” som oberoende variabeln har för inverkan på den beroende variabeln trångboddhet, tilldelas “Bor i lägenhet” värdet 1 och andra boendeformer, radhus och villa, värdet 0.

Hypotestest

Vid regressionsanalys i denna studie hypotestestas oberoende variabler med hjälp av p-värde. Definitionen av ett p-värde är ”sannolikheten att erhålla det resultat vi fått eller ännu mer extremt, givet att nollhypotesen är sann” (Vännman 2002). Nollhypotesen är antagandet om att det inte finns någon effekt och att det bara är slumpen som avgör. Ett lågt p-värde talar för att nollhypotesen kan förkastas och att den alternativa hypotesen är mest trolig. I denna studie förkastas nollhypotesen om p-värdet ligger under 0,05. Om p-värdet ligger över 0,05 förkastas inte nollhypotesen och det går inte att uttala sig om hur trolig den alternativa hypotesen är som förklaring.

6.3 Regressionsmodeller

Regressionsmodeller används som statistisk metod för att göra en analys av sambandet mellan en beroende variabel, y , och oberoende variabler, x (Woolridge 2015). I denna studie estimeras regressionsmodeller i form av probitmodell och linjär regression.

En probitmodell är en regressionsanalys där värdet y i en probitmodell är en binär variabel, vilket innebär att den endast kan anta två värden, vanligen 1 eller 0. Probitmodellen används för att undersöka sannolikheten för ett visst utfall, vanligen $y=1$. I modellen undersöks sannolikheten för utfallet $y=1$,

$$P(y = 1|x) = P(y = 1|x_1, x_2, \dots, x_k)$$

P – sannolikheten för ett visst utfall
y – beroende variabel
x – oberoende variabel

där en eller flera olika variabler x har inverkan på sannolikheten för ett visst utfall. I denna studie kommer två probitmodeller att presenteras, där trångboddhet ($y=1$) och upplevd trångboddhet ($y=1$) förklaras av inkomst, var personen är född, upplåtelseform, vilka personen bor med, om man trivs i sin bostad och sitt område samt om man kunde välja storlek på bostaden vid inflyttning. Det kommer även estimeras en probitmodell där vill flytta ($y=1$) förklaras av ofrivillig trångboddhet.

En linjär regression är en metod för att beskriva ett linjärt statistiskt samband mellan en beroende variabel, y , och flera oberoende variabler, x (Nationalencyklopedin 2019b). I en linjär regression beräknas y av,

$$y = \alpha + \beta_1 x_1 + \dots + \beta_i x_i + \varepsilon$$

y – beroende variabel

α – konstant

β – koefficient

x – oberoende variabel

ε – residual för slumpmässigt mätfel

där α är en konstant, β en koefficient för varje oberoende variabel och ε en residual som representerar slumpmässigt mätfel.

I tre av regressionsmodellerna undersöks hur de beroende variablerna, ett trångbott hushålls vilja att flytta från sin bostad, ett trångbott hushålls vilja att flytta från sitt bostadsområde och ett trångbott hushålls förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år förklaras av de oberoende variablerna inkomst samt preferenser för bostad och preferenser för bostadsområde. Vidare estimeras ytterligare två linjära regressioner där de beroende variablerna; ett trångbott hushålls vilja att flytta från sitt bostadsområde och ett trångbott hushålls förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år, förklaras av den oberoende variabel ofrivillig trångboddhet.

7 Data

I följande kapitel följer statistik över studiens enkätsvar. Data som presenteras i detta kapitel görs i form av deskriptiv statistik. Det redogörs för hur stor andel som är trångbodd/upplever sig trångbodd utifrån olika kategorier. Kategorierna är stadsdelar, födelseland, boendetid, boendeform, upplåtelseform, storlek på bostad, inkomst, boendesituation och om personen vill bo kvar.

7.1 Deskriptiv statistik

Totalt har enkätundersökningen givit 809 fullständiga enkätsvar. 277 enkätsvar uppfyller omständigheterna för trångboddhet enligt norm 3 och 190 enkätsvar uppfyller omständigheterna för trångboddhet enligt norm 2. En del av studiens enkätsvar är sammanställda i form av deskriptiv statistik som presenteras i tabell 7.2 - 7.9. I tabell 7.1 anges förklaringar till nummer som förekommer i tabeller där den deskriptiva statistiken presenteras. Övriga enkätsvar är sammanställda i Appendix A2.

Tabell 7.1 Förklaring av nummer som förekommer i tabell 7.2–7.9.

Nummer	Förklaring
1	Trångbodd enligt trångboddhetsnorm 3
2	Upplever sig trångbodd (den som upplever sig trångbodd har svarat att den bor trångt på fråga 19 i enkäten som redovisas i Appendix A1)
3	Trångbodd enligt trångboddhetsnorm 2

Stadsdelar

I tabell 7.2 redovisas andelen som är trångbodd enligt norm, samt andelen som upplever sig trångbodd med avseende på stadsdel. Av de som svarat på enkäten och bor i Rosengård är 61% trångbodda enligt norm 3. Andra stadsdelar som också har en hög andel trångbodda är stadsdelarna Kirseberg, Centrum, Södra Innerstaden, Hyllie och Fosie. Minst andel trångbodda enligt norm 3 är de svarande som bor i Oxie, 13%. En liten andel trångbodda finns även i stadsdelarna Västra Innerstaden, Limhamn-Bunkeflo och Husie.

I Rosengård och Oxie är andelen som upplever sig trångbodd störst, 41% respektive 27%. Det som tydligt går att avläsa oberoende av vilken stadsdel de svarande bor i är att andelen som upplever sig trångbodd alltid är mindre än de som faktiskt är trångbodda enligt norm 3.

Trångboddhet i samhället

I samtliga stadsdelar är andelen av de som både upplever sig trångbodda och är trångbodda enligt norm 3 ungefär hälften så stor som de som faktiskt är trångbodda enligt norm 3. Mest utmärkande är Limhamn- Bunkeflo där endast 4% uppfyller kraven för både upplevd trångboddhet och trångboddhet enligt norm 3. Högst andel där svarande både är trångbodda och upplever sig trångbodda, är i Rosengård, 32%.

Andelen som är trångbodd enligt norm 2 är snarlik andelen som upplever sig trångbodd. Detta gäller för samtliga stadsdelar med undantag för Husie och Oxie. I Husie är andelen som upplever sig trångbodd dubbelt så stor som andelen trångbodd enligt norm 2. I Oxie är upplevd trångboddhet hälften så stor som andelen trångbodda enligt norm 2.

Tabell 7.2 Deskriptiv tabell, Malmö stadsdelar.

Stadsdel	Uppfyller 1	Uppfyller 2	Uppfyller 1 och 2	Uppfyller 1 men inte 2	Uppfyller 2 men inte 1	Uppfyller 3
<i>Centrum</i>	31%	20%	15%	16%	5%	25%
<i>Kirseberg</i>	38%	21%	14%	24%	7%	33%
<i>Västra Innerstaden</i>	23%	13%	7%	15%	6%	17%
<i>Södra Innerstaden</i>	30%	15%	10%	20%	6%	21%
<i>Rosengård</i>	61%	41%	32%	30%	9%	36%
<i>Husie</i>	18%	18%	9%	9%	9%	9%
<i>Hyllie</i>	39%	26%	18%	20%	10%	20%
<i>Fosie</i>	45%	27%	22%	24%	6%	27%
<i>Limhamn- Bunkeflo</i>	19%	11%	4%	15%	7%	9%
<i>Oxie</i>	13%	6%	6%	6%	0%	13%

Födelseland och boendetid

I tabell 7.3 presenteras andelen som är trångbodd med avseende på födelseland och boendetid i Sverige. Andelen som är trångbodd enligt norm 3 är störst bland de som är födda utanför Europa. Andelen som är födda utanför Europa är snarlik andelen som har bott i Sverige i mindre än ett år. Detta kan bero på att en stor grupp av de som svarat att de är födda utanför Europa, även har bott i Sverige i mindre än ett år. De som upplever sig trångbodda är färre än de som är trångbodda enligt norm 3 för samtliga födelseländer. Av de svarande som är födda i Sverige är 28% trångbodda.

Upplevd trångboddhet är störst bland de som är födda utanför Europa. Det är även denna grupp som är mest trångbodd enligt norm 3. De som är födda i Europa och utanför Europa upplever sig trångbodda med 35% respektive 37%.

Trångboddhet i samhället

Av de som har svarat att de är födda utanför Europa är 29% trångbodda enligt norm 3 utan att uppleva sig trångbodda, vilket kan jämföras med de som är födda i Sverige där 17% är trångbodda enligt norm 3 utan att uppleva sig trångbodda. Av de som har bott i Sverige i mindre än ett år är 29% trångbodda men upplever sig inte trångbodda.

Andelen som är trångbodd enligt norm 2 är väldigt snarlik andelen av de som upplever sig som trångbodda för alla födelseländer med undantag för Europa. Intressant är att av de som svarat att de bott i Sverige i mindre än ett år upplever sig 41% trångbodda och 41% är trångbodda enligt norm 2.

Tabell 7.3 Deskriptiv tabell, födelseland och boendetid.

Födelseland, boendetid	Uppfyller 1	Uppfyller 2	Uppfyller 1 och 2	Uppfyller 1 men inte 2	Uppfyller 2 men inte 1	Uppfyller 3
<i>Sverige</i>	28%	15%	10%	17%	5%	20%
<i>Norden</i>	36%	28%	0%	20%	12%	24%
<i>Europa</i>	35%	35%	19%	15%	15%	15%
<i>Utanför Europa</i>	57%	37%	28%	29%	9%	38%
<i>Bott i Sverige <1 år</i>	59%	41%	29%	29%	12%	41%

Boendeform

I tabell 7.4 redovisas andelen som är trångbodd bland olika typer av boendeformer. Bland de som bor i lägenhet är 38% trångbodda enligt norm 3. Av de som bor i villa och radhus är en mindre andel trångbodd enligt norm 3. Det är även få som upplever sig trångbodda bland de som bor i villa och radhus. 16% av de som bor i lägenhet både upplever sig trångbodda och är trångbodda enligt norm 3. 21% av de som bor i lägenhet är trångbodda men upplever sig inte trångbodda. Det är endast 6% av de som bor i lägenhet som upplever sig trångbodda utan att vara det enligt norm. 26% av de som bor i lägenhet är trångbodda enligt norm 2.

Tabell 7.4 Deskriptiv tabell, boendeform.

Boendeform	Uppfyller 1	Uppfyller 2	Uppfyller 1 och 2	Uppfyller 1 men inte 2	Uppfyller 2 men inte 1	Uppfyller 3
<i>Lägenhet</i>	38%	22%	16%	21%	6%	26%
<i>Villa</i>	8%	10%	3%	5%	6%	2%
<i>Radhus</i>	8%	15%	0%	8%	15%	4%

Trångboddhet i samhället

Upplåtelseform

I tabell 7.5 redovisas andelen som är trångbodd och andelen som upplever sig trångbodd med avseende på upplåtelseform. Enligt norm 3 är 47% av de som bor i andrahand och 42% av de som bor i förstahand i en hyresrätt trångbodda. Av de som äger sitt eget boende är 9% trångbodda och av de som bor i en bostadsrätt är 25% trångbodda. Bland de som är inneboende är 26% trångbodda.

De som bor i andrahand och förstahand i en hyresrätt upplever sig trångbodda i störst utsträckning. En stor andel, 22%, av de som är inneboende upplever sig också trångbodda. Av de som bor i bostadsrätt och äger sitt eget boende upplever sig få trångbodda, 12% respektive 9%.

Det är bara 18% av de som bor i en hyresrätt med ett förstahandskontrakt som både är trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda. Av de som bor i en hyresrätt med ett andrahandskontrakt är det en större andel, 26%, som både är trångbodd enligt norm 3 och upplever sig trångbodd. Inom övriga upplåtelseformer är det en liten andel som är både trångbodd enligt norm och upplever sig trångbodd.

Det är mer än 20% av de som bor i hyresrätt som är trångbodda enligt norm 3 men inte upplever sig trångbodda. Detsamma gäller för de som bor i bostadsrätt, en hög andel är trångbodd enligt norm 3 men upplever sig inte trångbodd. Detta kan jämföras med de som äger sitt eget boende där enbart 5% är trångbodda enligt norm 3 men upplever sig inte trångbodda. Intressant är att andelen som upplever sig trångbodd men inte är det enligt norm ligger runt 5% för samtliga upplåtelseformer.

Inom samtliga upplåtelseformer är andelen som upplever sig trångbodd påminnande om andelen som är trångbodd enligt norm 2.

Tabell 7.5 Deskriptiv tabell, upplåtelseform.

Upplåtelseform	Uppfyller 1	Uppfyller 2	Uppfyller 1 och 2	Uppfyller 1 men inte 2	Uppfyller 2 men inte 1	Uppfyller 3
HR* förstahand	42%	25%	18%	24%	7%	29%
HR* andrahand	47%	32%	26%	22%	6%	34%
BR*	25%	12%	7%	18%	5%	19%
Äger	9%	9%	5%	5%	5%	5%
Inneboende	26%	22%	14%	13%	8%	11%

*HR- hyresrätt

*BR- bostadsrätt

Trångboddhet i samhället

Storlek på bostad

I tabell 7.6 presenteras andelen som är trångbodd enligt norm och andelen som upplever sig trångbodd med avseende på storlek på bostaden. 100% av alla ettor är trångbodda enligt norm 3, motsvarande 17% av alla tvåor och 32% av alla treor. 21% av alla fyror är trångbodda enligt norm 3 och 13% av alla femmor. Inga sexor eller större är trångbodda enligt norm 3.

32% av alla ettor upplever sig trångbodda och ca 20% upplever sig trångbodda i tvåor, treor och fyror. I femmor och sexor eller större upplever sig endast 11% respektive 3% trångbodda.

32% av de som bor i en enrumslägenhet är både trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda. Mellan 10–15% av de som bor i tvåor, treor och fyror är trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda.

Intressant är att 68% av de som bor i ettor är trångbodda enligt norm 3 men upplever sig inte trångbodda. För tvåor, treor och fyror är andelen mycket lägre och ligger under 20%. För samtliga storlekar gäller att andelen som upplever sig trångbodd men inte är det enligt norm 3, är 10% eller lägre.

100% av de som bor i en enrumslägenhet är trångbodda enligt norm 2. 14% respektive 12% är trångbodda enligt norm 2 i tvåor och treor. I övriga storlekar är det få eller inga som är trångbodda enligt norm 2.

Tabell 7.6 Deskriptiv tabell, storlek boende.

Storlek	Uppfyller 1	Uppfyller 2	Uppfyller 1 och 2	Uppfyller 1 men inte 2	Uppfyller 2 men inte 1	Uppfyller 3
Etta	100%	32%	32%	68%	0%	100%
Två	17%	20%	10%	7%	10%	14%
Tre	32%	19%	15%	17%	4%	12%
Fyra	21%	22%	14%	7%	8%	2%
Fem	13%	11%	3%	10%	8%	0%
>=Sexa	0%	3%	0%	0%	3%	0%

Inkomst

I tabell 7.7 redovisas andelen som upplever sig trångbodd och är trångbodd enligt norm 3 med avseende på inkomst. Andelen trångbodda blir lägre ju högre inkomsten är. Av de som har en inkomst mellan 0–19 999 kr är 55% trångbodda enligt norm 3. Bland de som svarat att de har en inkomst mellan 20 000–39 999 kr och 40 000–59 999 kr är 31% respektive 23% trångbodda enligt norm 3. Av de som har en inkomst över 60 000 kr är endast en liten andel trångbodd.

Trångboddhet i samhället

Störst andel upplever sig trångbodd bland de som har lägst inkomst, 0–19 999 kr. Av de som har en inkomst mellan 20 000–39 999 kr upplever sig 22% trångbodda och bland de som har en inkomst mellan 40 000–59 999 kr upplever sig endast 11% trångbodda. Intressant är att andelen sedan ökar, bland de som har en inkomst mellan 60 000–79 999 kr upplever sig 13% trångbodda och bland de som har en inkomst över 80 000 kr upplever sig 15% trångbodda.

Av de som har en inkomst mellan 0–19 999 kr är det 22% som både är trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda. I inkomstgruppen 20 000–39 999 kr är det 16% som både är trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda. I övriga inkomstgrupper är det en lägre andel som både är trångbodd enligt norm 3 och upplever sig trångbodd.

Bland de som har en inkomst mellan 0–19 999 kr är det en stor andel, 33%, som är trångbodd enligt norm 3 men upplever sig inte trångbodd. I inkomstgrupperna 20 000–39 999 kr och 40 000–59 999 kr är det 15% som är trångbodda enligt norm 3 men inte upplever sig trångbodda. I övriga inkomstgrupper är det enbart en liten andel som är trångbodd enligt norm 3 men inte upplever sig trångbodd. Inom samtliga inkomstgrupper är det en väldigt liten andel som upplever sig trångbodd men inte är trångbodd enligt norm 3.

Bland hushåll med inkomster mellan 0–19 999 kr och 20 000–39 999 kr är 44% respektive 20% trångbodda enligt norm 2. Vid högre inkomster är det en väldigt liten andel som är trångbodd enligt norm 2.

Tabell 7.7 Deskriptiv tabell, inkomst.

<i>Inkomst (kr/månad)</i>	<i>Uppfyller r 1</i>	<i>Uppfyller 2</i>	<i>Uppfyller 1 och 2</i>	<i>Uppfyller 1 men inte 2</i>	<i>Uppfyller 2 men inte 1</i>	<i>Uppfyller 3</i>
0- 19 999	55%	28%	22%	33%	6%	44%
20 000–39 999	31%	22%	16%	15%	6%	20%
40 000–59 999	23%	11%	8%	15%	3%	7%
60 000–79 999	5%	13%	1%	4%	12%	3%
över 80 000	11%	15%	5%	5%	9%	4%

Boendesituation

I tabell 7.8 redovisas andelen som är trångbodd enligt norm samt upplever sig trångbodd med avseende på olika boendekonstellationer. Störst andel är trångbodd enligt norm 3 bland de som är ensamboende, där 47% omfattas av trångboddhetsnorm 3. Dessa 47% som är ensamboende bor i enrumslägenheter där oberoende bostadsyta alltid resulterar i en trångbodd boendesituation enligt trångboddhetsnorm 3. Endast 12% av de som bor med en partner är trångbodda enligt norm 3. Av ensamstående med barn är 41% trångbodda enligt norm 3 och av de som bor med både partner och barn är

Trångboddhet i samhället

44% trångbodda enligt norm 3. Bland de som bor med en vän är 19% trångbodda enligt norm 3, av de som bor med släkt är 67% trångbodda enligt norm 3 och av de som bor med syskon är 18% trångbodda enligt norm 3. 11% är trångbodda enligt norm 3 bland de som bor med en annan person i sitt hushåll.

Av ensamboende är det bara 19% som upplever sig trångbodda och 13% av de som bor med en partner. Intressant är att av de som bor med både en partner och barn upplever sig 28% trångbodda och av de som är ensamstående med barn upplever sig enbart 16% trångbodda. De som bor med en annan person upplever sig trångbodda i större utsträckning än de som bor med en vän. Av de som svarat att de bor med ett syskon upplever sig 27% trångbodda och av de som svarat att de bor med släkt upplever sig 50% trångbodda.

Enbart 14% av de som bor själv är både trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda. Av de som bor med en partner är bara 5% både trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda. Partners med barn är i större utsträckning både trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda än ensamstående med barn. En liten andel är både trångbodd enligt norm 3 och upplever sig trångbodd bland boendekonstellationerna boende med annan och vänboende. 50% av de som bor med släkt är både trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda.

Bland ensamboende och partners är 33% respektive 8% trångbodda enligt norm 3 men upplever sig inte trångbodda. Det är en mindre andel bland ensamstående med barn än sammanboende med barn som är trångbodd enligt norm 3 men inte upplever sig trångbodd. För släktboende och syskonboende är det 17% respektive 18% som är trångbodda enligt norm 3 men som inte upplever sig trångbodda. Bland boendekonstellationerna boende med annan och vänboende är det 6% respektive 10% som är trångbodda enligt norm 3 men som inte upplever sig trångbodda.

Inom samtliga boendekonstellationer, med undantag för boende med annan och syskonboende, är det en väldigt liten andel som upplever sig trångbodd men inte är trångbodd enligt norm 3. För boende med annan och släktboende är det ca 27% som upplever sig trångbodda men inte är det enligt norm 3.

Norm 2 och 3 har precis lika kriterier för ensamboende i enrumslägenheter. Därför är även här 47% trångbodda bland ensamboende. Bland partners är endast 10% trångbodda enligt norm 2. Bland ensamstående med barn och partners med barn är 10% respektive 20% trångbodda enligt norm 2. I boendekonstellationerna boende med annan, vänboende och syskonboende är ca 10% trångbodda enligt norm 2. Bland släktboende är det 50% som är trångbodda enligt norm 2.

Trångboddhet i samhället

Tabell 7.8 Deskriptiv tabell, boendesituation i sin bostad.

<i>Boendesituation</i>	<i>Uppfyller 1</i>	<i>Uppfyller 2</i>	<i>Uppfyller 1 och 2</i>	<i>Uppfyller 1 men inte 2</i>	<i>Uppfyller 2 men inte 1</i>	<i>Uppfyller 3</i>
<i>Ensamboende</i>	47%	19%	14%	33%	5%	47%
<i>Partners</i>	12%	13%	5%	8%	8%	10%
<i>Ensamstående med barn</i>	41%	16%	14%	28%	2%	10%
<i>Partners med barn</i>	44%	28%	24%	20%	4%	20%
<i>Boende med annan</i>	11%	33%	6%	6%	28%	11%
<i>Vänboende</i>	19%	19%	10%	10%	10%	13%
<i>Släktboende</i>	67%	50%	50%	17%	0%	50%
<i>Syskonboende</i>	18%	27%	0%	18%	27%	9%

Om man vill bo kvar i sin bostad

I tabell 7.9 redovisas andelen som är trångbodd enligt norm och upplever sig trångbodd med avseende på om de vill bo kvar i sin bostad. Av de som svarat att de vill bo kvar i sin bostad är 26% trångbodda enligt norm 3 och av de som svarat att de inte vill bo kvar är 51% trångbodda enligt norm 3. Endast 9% av de som svarat att de vill bo kvar upplever sig trångbodda, motsvarande är 46% för de som svarat att de inte vill bo kvar. Det är endast 6% av de som vill bo kvar och 33% av de som vill flytta som både är trångbodda enligt norm 3 och upplever sig trångbodda. Av de som vill bo kvar är det 21% som är trångbodda enligt norm 3 men inte upplever sig trångbodda, motsvarande är 18% för de som inte vill bo kvar. Bara 3% av de som vill bo kvar upplever sig trångbodda men inte är det enligt norm 3 och bland de som inte vill bo kvar är det 13% som upplever sig trångbodda men inte är det enligt norm 3. 18% av de som vill bo kvar är trångbodda enligt norm 2 och 35% av de som inte vill bo kvar är trångbodda enligt norm 2.

Tabell 7.9 Deskriptiv tabell, om man vill bo kvar i sin bostad.

<i>Bo kvar</i>	<i>Uppfyller 1</i>	<i>Uppfyller 2</i>	<i>Uppfyller 1 och 2</i>	<i>Uppfyller 1 men inte 2</i>	<i>Uppfyller 2 men inte 1</i>	<i>Uppfyller 3</i>
<i>Ja</i>	26%	9%	6%	21%	3%	18%
<i>Nej</i>	51%	46%	33%	18%	13%	35%

8 Resultat och analys

I följande kapitel redovisas regressionsmodeller baserade på enkätsvaren och trångbodda hushåll appliceras i den tredimensionella modellen. Efter varje redovisat resultat följer en analys.

8.1 Probitmodeller

I följande probitmodeller visas resultatet av hur olika variabler påverkar sannolikheten för att ett hushåll är trångbott eller upplever sig trångbott. Probitmodellerna baseras på 809 fullständiga enkätsvar.

I tabell 8.1 redovisas beroende och oberoende variabler som används i probitmodellerna. De beroende variablerna är *trångbodd* och *upplever sig trångbodd*, vilka bara kan anta två värden. Antingen är en person trångbodd (1) eller så är personen inte trångbodd (0). På samma sätt används variabeln *upplever sig trångbodd*. Antingen upplever sig en person trångbodd (1) eller så gör den inte det (0). Med hjälp av de oberoende variablerna som representerar födelseland, boendeform, upplåtelseform, inkomst, boendesituation samt preferenser för bostad och område förklaras sannolikheter för dessa utfall. I probitmodellerna anges signifikansnivån med p-värde. P-värden anges med värdet 0,01 eller 0,05. Alla oberoende variabler är också binära, vilket innebär att de antar värdet 1 eller 0.

Tabell 8.1 Förklaring av variabler som används vid estimering av probitmodeller där sannolikhet för trångbodd enligt norm 3 och upplevd trångboddhet undersöks.

Variabel	Förklaring
<u>Beroende variabler</u>	
<i>Trångbodd</i>	1 om trångbodd enligt trångboddhetsnorm 3 0 annars
<i>Upplever sig trångbodd</i>	1 om upplever sig trångbodd i sin bostad 0 annars
<u>Oberoende variabler</u>	
<i>Född Norden</i>	1 om födelselandet ligger i Norden, utanför Sverige 0 annars
<i>Född Europa (inte Norden)</i>	1 om födelseland ligger i Europa, utanför Norden 0 annars
<i>Född utanför Europa</i>	1 om födelseland ligger utanför Europa 0 annars
<i>Bor i lägenhet</i>	1 om bor i lägenhet 0 annars

Trångboddhet i samhället

<i>Hyresrätt, förstahandskontrakt</i>	1 om bor i en hyresrätt med förstahandskontrakt 0 annars
<i>Hyresrätt, andrahandskontrakt</i>	1 om bor i en hyresrätt med andrahandskontrakt 0 annars
<i>Inneboende</i>	1 om bor inneboende 0 annars
<i>Inkomst 0–19 999 kr</i>	1 om bor i ett hushåll med total inkomst mellan 0– 19 999 kr 0 annars
<i>Inkomst 20 000–39 999 kr</i>	1 om bor i ett hushåll med total inkomst mellan 20 000–39 999 kr 0 annars
<i>Bor med en partner</i>	1 om bor tillsammans med en partner 0 annars
<i>Ensamboende med barn</i>	1 om bor själv med barn 0 annars
<i>Sammanboende med barn</i>	1 om bor med partner tillsammans med barn 0 annars
<i>Bor med annan</i>	1 om bor med en annan 0 annars
<i>Bor med en vän</i>	1 om bor med en vän 0 annars
<i>Bor med släkt</i>	1 om bor med släkt 0 annars
<i>Bor med syskon</i>	1 om bor med syskon 0 annars
<i>Bo kvar fem år</i>	1 om tror kommer bo kvar mer än fem år i nuvarande bostad 0 annars
<i>Trivs i min bostad</i>	1 om trivs i nuvarande bostad 0 annars
<i>Trivs inte i mitt bostadsområde</i>	1 om trivs i nuvarande bostadsområde 0 annars
<i>Välja storlek</i>	1 om kunde välja storlek på sin bostad vid inflyttning 0 annars
<i>Vill flytta</i>	1 om vill flytta från nuvarande bostad 0 annars

I tabell 8.2 redovisas resultatet av probitmodellerna som genomförts. I kolumn två och tre visas samband mellan den oberoende variabeln och trångbodd respektive upplever sig trångbodd. Resultatet av modellen visar att sannolikheten för upplevd trångboddhet är 10% högre om födelselandet ligger utanför Europa. Om födelselandet ligger i Europa men utanför Norden är det 14% högre sannolikhet för att hushållet upplever sig trångbott. Sannolikheten för att vara trångbodd är 12% högre om födelselandet ligger utanför Europa. Ligger födelselandet inom Europa finns det inget som tyder på att det har en signifikant påverkan på trångboddhet, varken positivt eller negativt.

Om boendeformen är lägenhet är det 32% högre sannolikhet för trångboddhet. Däremot har boendeformen ingen signifikant påverkan på upplevd trångboddhet. Vilken upplåtelseform en hyresrätt innehas med har ingen signifikant påverkan på varken trångboddhet eller upplevd trångboddhet.

Total hushållsinkomst har en signifikant påverkan på både trångboddhet och upplevd trångboddhet. Har ett hushåll en inkomst mellan 0–19 999 kr är det 23% högre sannolikhet för trångboddhet och 8% högre sannolikhet för upplevd trångboddhet. Ett hushåll med en inkomst mellan 20 000–39 999 kr har 13% högre sannolikhet för att vara trångbott och 7% högre sannolikhet för att uppleva sig trångbott. Detta innebär att desto lägre inkomst ett hushåll har, desto högre är sannolikheten för att hushållet är trångbott och upplever sig trångbott.

Vilken boendekonstruktion ett hushåll har påverkar sannolikheten för trångboddhet men ingen signifikant påverkan kan fastställas mellan boendekonstruktion och upplevd trångboddhet. Hushåll där det bor ett par är 25% mindre sannolikt trångbotta samt hushåll där det bor vänner, syskon eller andra personer är också mindre trångbotta. Den enda boendekonstruktionen som visar på högre sannolikhet för trångboddhet är sammanboende med barn och det med 9%. Anmärkningsvärt är att ensamboende med barn inte har någon signifikant påverkan på trångboddhet.

Om ett hushåll tror att de bor kvar i sin nuvarande bostad i fem år eller mer är det 10% lägre sannolikhet för att hushållet är trångbott, däremot uppvisas inga samband mellan att bo kvar i fem år och upplevd trångboddhet. Ett hushåll som trivs i sin bostad upplever sig mindre trångbott med 8%, däremot har det ingen inverkan på om hushållet är trångbott. Att ett hushåll trivs i sitt bostadsområde visar ingen inverkan på varken trångboddhet eller upplevd trångboddhet. Om hushållet kunde välja storlek vid inflyttning minskar sannolikheten för trångboddhet med 11% och upplevd trångboddhet 8%.

Slutligen undersöks hushåll som vill flytta från sin nuvarande bostad. Det visar sig att om ett hushåll vill flytta ökar sannolikheten för trångboddhet med 11% och upplevd trångboddhet med 22%.

Trångboddhet i samhället

Tabell 8.2 Resultat av probitmodeller där oberoende variablers sannolikheter för påverkan på de beroende variablerna, trångboddhet och upplevd trångboddhet, redovisas.

<i>Oberoende variabel</i>	<i>Trångbodd</i>	<i>Upplever sig trångbodd</i>
	P(y=1)	P(y=1)
<i>Födelseland Norden (inte Sverige)</i>	0,023	0,070
<i>Födelseland Europa (inte Norden)</i>	0,053	0,142**
<i>Födelseland utanför Europa</i>	0,115**	0,101**
<i>Bor i lägenhet</i>	0,322**	0,056
<i>Hyresrätt, förstahandskontrakt</i>	0,012	-0,011
<i>Hyresrätt, andrahandskontrakt</i>	0,054	0,021
<i>Inneboende</i>	0,015	-0,036
<i>Inkomst 0–19 999 kr</i>	0,230**	0,080*
<i>Inkomst 20 000–39 999 kr</i>	0,133**	0,067*
<i>Bor med en partner</i>	-0,252**	-0,041
<i>Ensamboende med barn</i>	-0,020	-0,067
<i>Sammanboende med barn</i>	0,088*	0,029
<i>Bor med annan</i>	-0,275*	0,098
<i>Bor med en vän</i>	-0,235**	-0,047
<i>Bor med släkt</i>	0,083	-0,016
<i>Bor med syskon</i>	-0,344**	-0,122
<i>Tror jag bor kvar fem år</i>	-0,104**	-0,052
<i>Trivs i min bostad</i>	0,044	-0,083**
<i>Trivs i mitt bostadsområde</i>	-0,022	0,012
<i>Kunde välja storlek när jag flytta in</i>	-0,111**	-0,076*
<i>Vill flytta</i>	0,112**	0,219**

** p-värde <=0,01, * p-värde<=0,05

8.2 Applicering av hushåll i tredimensionell modell

Samtliga trångbodda hushåll appliceras i den tredimensionella modellen och klassificeras med frivillig eller ofrivillig trångboddhet utifrån vilken av modellens åtta delar de placeras i, vilket visas i tabell 8.3. I tabellen redogörs antal trångbodda hushåll som placeras i varje del, samt antal hushåll som angivit i enkätundersökningen att de vill flytta från sin bostad.

Trångbodda hushåll appliceras i den tredimensionella modellen med underlag av hur hushållen har svarat på fråga 17, 19 och 20 i enkätundersökningen, vilka berör hushållets inkomst, preferenser för bostad och preferenser för bostadsområde.

Tabell 8.3 Samtliga trångbodda hushåll applicerade i den tredimensionella modellens åtta olika delar. Andel som angivit att de vill flytta i enkätundersökningen anges för respektive del.

3D-modell	Trångboddhet	Antal trångbodda hushåll	Antal trångbodda hushåll som vill flytta
<i>Del 1</i>	Frivillig	8	6 (75%)
<i>Del 2</i>	Frivillig	5	4 (80%)
<i>Del 3</i>	Frivillig	3	2 (67%)
<i>Del 4</i>	Frivillig	25	10 (40%)
<i>Del 5</i>	Ofrivillig	47	37 (79%)
<i>Del 6</i>	Ofrivillig	31	18 (58%)
<i>Del 7</i>	Ofrivillig	19	14 (74%)
<i>Del 8</i>	Frivillig	139	42 (30%)
Totalt		277	133

Totalt resulterar studien i 277 trångbodda hushåll som appliceras i den tredimensionella modellens åtta olika delar. I del 1, 2 och 3 placeras väldigt få hushåll, vilka klassificeras med frivillig trångboddhet. Samtliga hushåll i dessa tre delar har en *Hög – Möjlighet till att flytta*, men *Låg* preferens för antingen sin bostad och/eller sitt bostadsområde. En förklaring till varför det placeras få hushåll i dessa tre delar kan tänkas vara att hushåll med en *Hög - Möjlighet till att flytta* inte väljer en boendesituation de inte är helt tillfredsställda med.

I del 4 placeras 25 hushåll, vilka också klassificeras med frivillig trångboddhet. Detta är en betydligt större andel hushåll i jämförelse med andelen som placeras i del 1, 2 och 3, men fortfarande en liten andel i jämförelse med det totala antalet trångbodda hushåll. En analys av det kan vara att hushåll med en *Hög - Möjlighet till att flytta* väljer en boendesituation de har höga preferenser för, men också att de sällan väljer en boendesituation som kan klassificeras med trångboddhet. Andelen av de som angivit att de vill flytta i del 4 är även låg, 40%, i jämförelse med del 1, 2 och 3.

I del 5 placeras 47 hushåll, vilka klassificeras med ofrivillig trångboddhet. En stor andel, 79%, har angivit att de vill flytta. En anledning till att denna andel är relativt hög i jämförelse med resterande delar kan vara att hushåll placerade i denna del har *Låg* preferens för både sin bostad och sitt bostadsområde. I del 6 och 7 placeras 31 respektive 19 hushåll, vilka också klassificeras med ofrivillig trångboddhet. Bland dessa hushåll har över hälften angivit att de vill flytta. Andelen hushåll som angivit att de vill flytta är betydligt större i del 7, där hushåll har en *Låg - Preferens för sin bostad*. I del 8 placeras 139 hushåll, vilket är en avsevärt stor andel av alla trångbodda hushåll. De kategoriseras med frivillig trångboddhet och där har en låg andel, 30%, angivit att de vill flytta från sin bostad, i jämförelse med övriga delar. En anledning till det kan vara att hushåll placerade i denna del har *Hög* preferens för både sin bostad och sitt bostadsområde.

8.3 Linjär regressionsanalys

Tre olika linjära regressionsmodeller har estimerats som baseras på 277 trångbodda hushåll. Med regressionsmodellerna undersöks vad inkomst samt preferenser för bostad och bostadsområde har för inverkan på ett trångbott hushålls vilja att flytta från sin bostad, flytta från sitt bostadsområde och dess förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år.

I tabell 8.4 visas variabler som används i regressionsmodellerna, med tillhörande förklaring. Beroende variabel *vill flytta* kan anta två värden, 1 om ett hushåll önskar att flytta från sin bostad, annars 0. Den andra beroende variabeln *vill flytta från bostadsområde* är en kontinuerlig variabel, där 3 motsvarar att ett hushåll önskar att flytta till ett annat bostadsområde om möjlighet skulle ges och 1 motsvarar det motsatta. Den tredje beroende variabeln *bo kvar fem år* är också en kontinuerlig variabel, där 3 motsvarar att ett hushåll tror att de kommer bo kvar i samma bostad om fem år och 1 motsvara det motsatta. De oberoende variablerna är kontinuerliga. Variabeln *inkomst* kan anta ett värde mellan 1–5, där 5 motsvarar ett hushåll med hög inkomst och 1 låg. Variabeln *preferens bostad* kan anta värdet 1–3, där 3 motsvarar hög preferens för sin bostad och 1 låg. Även variabeln *preferens bostadsområde* kan anta värdet 1–3, där 3 motsvarar hög preferens för sitt bostadsområde och 1 låg.

Trångboddhet i samhället

Tabell 8.4 Förklaring av variabler som används vid estimering av linjär regression.

Variabler	Förklaring
<u>Beroende variabler:</u>	
<i>Vill flytta</i>	1 om vill flytta från sin bostad 0 annars
<i>Vill flytta från bostadsområde</i>	Kan anta 1–3, där 3 motsvarar vilja att flytta till ett annat bostadsområde om man fick möjligheten och 1 det motsatta
<i>Bo kvar fem år</i>	Kan anta värdet 1–3, där 3 motsvarar en förväntan om att bo kvar i samma bostad om 5 år och 1 det motsatta
<u>Oberoende variabler:</u>	
<i>Inkomst</i>	Kan anta värdet 1–5, där 5 motsvarar hög inkomst och 1 låg
<i>Preferens bostad</i>	Kan anta värdet 1–3, där 3 motsvarar hög preferens för sin bostad och 1 låg
<i>Preferens bostadsområde</i>	Kan anta värdet 1–3, där 3 motsvarar hög preferens för sitt bostadsområde och 1 låg

De tre linjära regressionsmodellerna som har estimerats följer nedan av modell 1–3. Samtliga modeller mäter en vilja eller förväntan om att bo kvar i sin nuvarande bostad eller bostadsområde.

$$F(\text{Vill flytta}) \quad (\text{Modell 1})$$

$$= \text{inkomst} + \text{preferens bostad} + \text{preferens bostadsområde}$$

$$F(\text{Vill flytta från bostadsområde om möjlig}) \quad (\text{Modell 2})$$

$$= \text{inkomst} + \text{preferens bostad} + \text{preferens bostadsområde}$$

$$F(\text{Bo kvar fem år}) \quad (\text{Modell 3})$$

$$= \text{inkomst} + \text{preferens bostad} + \text{preferens bostadsområde}$$

Trångboddhet i samhället

I tabell 8.5 redovisas vad de oberoende variablerna har för inverkan på de beroende variablerna genom angivna tecken, positiva (+) eller negativa (-).

Tabell 8.5 Resultat av regressionsmodeller där tecken visar hur de oberoende variablerna påverkar de beroende variablerna i respektive regressionsmodell.

<i>Modell</i>	1	2	3
<u><i>Oberoende variabler</i></u>			
<i>Inkomst</i>	+	+	+
<i>Preferens bostad</i>	- *	- *	+
<i>Preferens bostadsområde</i>	- *	- *	+ *

* p-värde $\leq 0,05$

I tabell 8.5 urskiljs att varken i modell 1, 2 eller 3 visar oberoende variabel *inkomst* någon signifikant inverkan på beroende variabel. De variabler som visar signifikans är *preferens bostad* och *preferens bostadsområde*. I modell 1 som är en funktion av ett hushålls vilja att flytta från sin bostad visar både preferens för sin bostad samt sitt bostadsområde signifikant negativ inverkan på viljan att flytta hos ett trångbott hushåll. Detta resultat innebär att tillfredsställelse över bostad och bostadsområde bidrar till att ett hushåll, även givet att det är trångbott, vill stanna kvar i sin bostad. Även i modell 2 visar både preferens för sin bostad samt sitt bostadsområde signifikant negativ inverkan på viljan att flytta från sitt bostadsområde om möjlighet skulle ges.

Detta resultat innebär att tillfredsställelse över bostad och bostadsområde bidrar till att ett hushåll, även givet att det är trångbott, vill stanna kvar i sitt bostadsområde. I modell 3 visar endast preferens för bostadsområde en signifikant positiv inverkan på förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år, för ett trångbott hushåll. Detta resultat innebär att tillfredsställelse över bostadsområde bidrar till att ett hushåll, även givet att det är trångbott, inte tror att de kommer flytta inom fem år.

Trångboddhet i samhället

I tabell 8.6 redovisas hur hushåll som är klassificerade med frivillig eller ofrivillig trångboddhet enligt studiens tredimensionella modell, förhåller sig till de tre beroende variablerna i modell 1, 2, och 3. Det visas genom hur hushållen har svarat i frågorna huruvida de vill flytta från sin bostad, flytta från sitt bostadsområde om möjlighet skulle finnas, samt dess förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år.

Tabell 8.6 Resultat av hur hushåll klassificerade med frivillig och ofrivillig trångboddhet har svarat i frågorna huruvida de vill flytta från sin bostad, sitt bostadsområde och förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år.

	<i>Frivilligt trångbodd</i>	<i>Ofrivilligt trångbodd</i>
<i>Vill flytta</i>	36%	70%
<i>Vill flytta från bostadsområde</i>	18%	59%
<i>Bo kvar fem år</i>	16%	6%

Resultatet i tabell 8.6 visar att 36% av hushåll som är klassificerade med frivillig trångboddhet har angivit att de vill flytta från sin bostad. Av hushåll som är klassificerade med ofrivillig trångboddhet är andelen betydligt större, 70%. Resultatet visar vidare att endast 18% av hushåll klassificerade med frivillig trångboddhet har angivit att de vill flytta ifrån sitt bostadsområde om möjlighet skulle ges och av hushåll klassificerade med ofrivillig trångboddhet är andelen 59%. Andelen hushåll som angivit att de tror att de kommer bo kvar i samma bostad om fem år är låg både för hushåll klassificerade med frivillig och ofrivillig trångboddhet, 16% respektive 6%.

Det här resultatet visar att hushåll som är klassificerade med ofrivillig trångboddhet enligt studiens modell vill flytta från sin bostad och sitt bostadsområde i betydligt större utsträckning än hushåll som är klassificerade med frivillig trångboddhet. Resultatet visar även att trångbodda hushåll, oavsett frivilligt eller ofrivilligt, inte förväntar sig att bo kvar i sin bostad om fem år, vilket tyder på att en trångbodd boendesituation inte ses som en långsiktig.

Trångboddhet i samhället

Ytterligare tre regressionsmodeller har estimerats där *vill flytta*, *vill flytta från bostadsområde* och *bo kvar fem år* är beroende variabel i varsin modell med *ofrivillig trångboddhet* som oberoende variabel. Den första modellen med *vill flytta* som beroende variabel är estimerad genom en probitmodell då *vill flytta* är en binär variabel. De två andra regressionerna är estimerade med linjär regression då *vill flytta från bostadsområde* och *bo kvar fem år* är kontinuerliga variabler.

I tabell 8.7 redovisas vad oberoende variabel har för inverkan på beroende variabel genom angivna tecken, positiva (+) eller negativa (-).

Tabell 8.7 Resultat av tre regressionsmodeller där tecken visar vad oberoende variabel har för inverkan på beroende variabler *vill flytta*, *vill flytta från bostadsområde* och *bo kvar fem år*.

<u>Oberoende variabel</u>	<i>Vill flytta</i>	<i>Vill flytta från bostadsområde</i>	<i>Bo kvar fem år</i>
<i>Ofrivillig trångboddhet</i>	+ *	+ *	- *

* p-värde $\leq 0,05$

Resultatet i tabellen visar att *ofrivillig trångboddhet* signifikant ökar sannolikheten för utfallet *vill flytta*. Resultatet visar även att *ofrivillig trångboddhet* har en signifikant positiv inverkan på variabel *vill flytta från bostadsområde* och en signifikant negativ inverkan på variabeln *bo kvar fem år*.

9 Diskussion

I följande kapitel diskuteras studiens tre frågeställningar utifrån studiens resultat.

- Hur ser utbredningen av trångboddhet ut inom olika grupper?
- Hur kan trångbodda hushåll klassificeras med frivillig respektive ofrivillig trångboddhet?
- Överensstämmer Boverkets trångboddhetsnorm med samhällets trångboddhetsnorm?

Hur ser utbredningen av trångboddhet ut inom olika grupper?

Trångboddhetens utbredning har förändrats i Sverige över tid men har de senaste 20 åren stabiliserats. I takt med att levnads- och boendestandarden har ökat i Sverige har även utbredningen av trångboddhet förändrats men inte nödvändigtvis minskat.

Resultaten från probitmodellerna visar att trångboddhetens utbredning varierar beroende på vilket födelselandet är. Ligger födelselandet utanför Europa är det 12% högre sannolikhet för att hushållet är trångbott. Det visar sig även i den deskriptiva statistiken att 57% av de som är födda utanför Europa är trångbodda och av de som är födda i Europa men utanför Norden är 35% trångbodda. Den deskriptiva statistiken visar att av utlandsfödda som har bott i Sverige i mindre än ett år är 59% trångbodda. I Malmö har 43% av invånarna utländsk bakgrund vilket kan jämföras med hela riket där 22% av invånarna har utländsk bakgrund. Detta borde indikera på att Malmö är en stad med en stor andel trångbodda i förhållande till övriga Sverige, med hänsyn till den stora andelen utlandsfödda.

Studier visar att unga vuxna från östra och södra Europa i större utsträckning bor kvar längre i föräldrahemmet än unga vuxna från norra och västra Europa vilket kan vara en av orsakerna till att fler utlandsfödda är trångbodda. I dessa länder är det vanligt förekommande att unga vuxna väljer att bo kvar hemma till dess att de har avslutat sin utbildning eller tills de har råd att skaffa sig en egen bostad. Denna tradition kan följa med invandrare till Sverige och vara en anledning till att unga vuxna bor kvar längre hos sina föräldrar, istället för att belåna sig och flytta hemifrån i samband med studier. En annan orsak till att utlandsfödda är mer trångbodda i Sverige kan vara på grund av de sociala och ekonomiska begränsningar som invandrare står inför. De ekonomiska begränsningarna grundas i den svenska bostadspolitiken som råder. Långa väntetider för att få tillgång till en hyresrätt samt hårt reglerade lånevillkor för bostäder gör det svårt för invandrare att få en lägenhet som är anpassad till deras behov. De sociala begränsningarna uppkommer i förhållanden där utmaningar med språket samt avsaknad av kontakter förekommer. Dessa begränsningar gör sig än starkare hos hushåll som har bott i Sverige i mindre än ett år.

Utbredningen av trångbodda i Malmö är starkt koncentrerad till områden med hyresrättslägenheter och stor andel utlandsfödda. Rosengård är en stadsdel med en stor andel utlandsfödda och sekundärdata från Malmö stad, framtagna 2019, visar att 58% av alla hushåll i Malmö med minst en fyraåring är trångbodda där. Den deskriptiva statistiken från studiens resultat visar att 61% av alla hushåll är trångbodda i Rosengård. Andra stadsdelar där hög andel är trångbodda är, Kirseberg 38%, Södra Innerstaden 30%, Hyllie 39% och Fosie 45%.

Resultaten från probitmodellerna visar att det är 32% högre sannolikhet för att vara trångbodd om hushållet bor i en lägenhet. Trångbodda hushåll i villa och radhus förekommer mer sällan, vilket den deskriptiva statistiken stärker. Villor och radhus ägs eller upplåts med bostadsrätt i regel, vilket är upplåtelseformer med låg andel trångbodda enligt den deskriptiva statistiken. 25% av hushållen med bostadsrätt är trångbodda och 9% av hushållen med ägt boende är trångbodda. Den vanligaste upplåtelseformen bland trångbodda är hyresrätt vilket den deskriptiva statistiken visar. Däremot har inte första- och andrahandskontrakt gett något utslag i probitmodellerna. Detta kan bero på att dessa variabler istället fångas upp av lägenhet, då det kan antas att majoriteten av de som bor i en hyresrätt även bor i lägenhet.

Probitmodellerna visar att utbredningen av trångboddhet varierar mellan olika inkomstgrupper. Inkomstgrupperna är indelade med avseende på total inkomst i hela hushållet, bidrag medräknat. En inkomst mellan 0–19 999 kr ger högre sannolikhet för trångboddhet med 23%. Om hushållet har en inkomst mellan 20 000–39 999 kr är det 13% högre sannolikhet för att hushållet är trångbott. Den deskriptiva statistiken visar att 55% av de som har en inkomst mellan 0–19 999 kr är trångbodda, 31% av de som har en inkomst mellan 20 000–39 999 kr är trångbodda och 23% av de som har en inkomst mellan 40 000–59 999 kr är trångbodda. Därefter avtar markant andelen trångbodda bland inkomster över 59 999 kr. Hushåll med lägre inkomst är trångbodda i större utsträckning än de med högre inkomst på grund av att de inte har möjlighet att flytta till en större bostad. Dels beror detta på att hushåll med en låg inkomst har svårt för att spara ihop till en kontantinsats samt till att få lån hos en bank och dels beror det på att de måste använda sin köplats i bostadskön direkt för att de inte har tid att ”vänta” tills något större och bättre anpassat för deras behov dyker upp.

Resultaten från probitmodellerna visar att utbredningen av trångboddhet varierar beroende på vilken boendekonstellationen är i hushållet. Modellerna visar att det är 9% högre sannolikhet för att hushållet är trångbott om hushållet är sammanboende med barn. Däremot har inte ensamboende med barn gett något utslag på trångbodd, vilket kan tyckas märkligt i och med att sammanboende och ensamboende med barn har behov av en lika stor lägenhet för att inte räknas som trångbodda enligt norm 3. En orsak till detta skulle kunna vara att hushåll som är sammanboende i större utsträckning skaffar fler barn och att deras boendesituation därmed utvecklas till trångbodd i takt med att de får fler barn när de bor kvar i samma bostad. Från den deskriptiva statistiken framgår det att 44% är trångbodda bland de som är sammanboende med barn och 41% av de som är ensamboende med barn.

47% av de som är ensamboende är trångbodda enligt den deskriptiva statistiken. För att inte räknas som trångbodd vid ensamboende måste lägenheten minst inneha två rum. Statistiken visar även att 12% av de som bor med partners är trångbodda, vilket är en väldigt liten andel i jämförelse med ensamboende. Anledningen till detta är att ensamboende och partners är i behov av en lika stor bostad för att inte räknas som trångbodda enligt norm 3, vilket resulterar i att partners mer sällan är trångbodda.

Alla bostäder som är enrumslägenheter är trångbodda enligt norm 3, vilket leder till att 100% av alla som bor i en etta är trångbodda. Den deskriptiva statistiken visar att 17% är trångbodda av de som bor i en tvåa, 32% är trångbodda av de som bor i en trea och 21% av de som bor i en fyra. Varför färre är trångbodda i tvåor än treor och fyror kan bero på att det i treor och fyror bor familjer och att det i tvåor främst bor endast ett par.

Probitmodellen visar att sannolikheten för trångboddhet minskar om man bor med en vän med 24%, ett syskon med 34% eller en annan person med 28%. En orsak till att sannolikheten minskar i de här boendekonstellationerna kan vara för att dessa former av boende ofta går ut på att varje individ har ett eget rum samt ett gemensamt kök och vardagsrum utöver detta. Den deskriptiva statistiken visar att 19% av vänboende är trångbodda, 11% av boende med annan, 67% av släktboende och 18% av syskonboende. En orsak till att släktboende har så hög andel trångbodda är för att de få observationer från släktboende främst är från bostäder där det bor många personer på en liten yta. Detta indikerar på att det är ovanligt med släktboende men i de fall där det förekommer är hushållet för det mesta trångbott.

Det visar sig i probitmodellen att om hushållet ser sin bostad som långsiktig, det vill säga att hushållet tror sig bo kvar fem år eller längre i sin nuvarande bostad, minskar sannolikheten för trångboddhet med 10%. Vill ett hushåll flytta från sin nuvarande bostad ökar sannolikheten för trångboddhet med 11% enligt probitmodellen. Båda resultaten indikerar på att sannolikheten för trångboddhet ökar om ett hushåll vill flytta samt inte förväntar sig att bo kvar i fem år. Bland de som är trångbodda vill 51% inte bo kvar i sin nuvarande bostad och 26% vill bo kvar trots att de är trångbodda. Att 26% vill bo kvar i sin bostad trots att de är trångbodda tyder på att det antingen finns andra incitament till att bo kvar i sin bostad, eller att hushållet inte upplever sin nuvarande bostadssituation som problematisk trots att den är trångbodd. Det kan även bero på att hushållet saknar möjlighet att flytta och därför nöjer sig med sin nuvarande boendesituation.

Varken om ett hushåll trivs i sin bostad eller sitt bostadsområde ger någon inverkan på trångboddhet enligt probitmodellerna. Att bostadsområde inte ger någon inverkan verkar rimligt i och med att trångboddhet inte är kopplat till ett bostadsområde utan enbart till själva bostaden. Däremot räknade vi med att hur väl hushållet trivs i sin bostad skulle ge en inverkan, men det visade inte resultatet. En anledning till detta kan vara att variabeln ”trivs i min bostad” korrelerar starkt med någon annan variabel i modellen, exempelvis variabelerna ”tror jag bo kvar fem år” eller ”vill flytta”.

Enligt probitmodellen minskar sannolikheten för trångboddhet med 11% om hushållet kan välja storlek på bostaden vid inflyttning. De hushåll som kan välja storlek på sin bostad vid inflyttning antas ha valmöjligheter när de väljer bostad, och hushåll som har valmöjligheter väljer troligen inte en trångbodd boendesituation frivilligt. De hushåll som har valmöjligheter är högst sannolikt hushåll som antingen har många ködagar eller har ekonomiska möjligheter att köpa en bostad anpassad efter behov. Att ha många ködagar indikerar på en god ekonomi i ett hushåll eftersom hushållet har möjlighet att vänta med att använda ködagarna till ett bättre tillfälle.

Hur kan trångbodda hushåll klassificeras med frivillig respektive ofrivillig trångboddhet?

Att göra en klassificering av frivillig respektive ofrivillig trångboddhet är i praktiken inte helt lätt. Alla hushåll har olika preferenser och en skild syn på vad som är en trivsamt boendesituation. Ett första steg för att kunna göra en klassificering av frivillig och ofrivillig trångboddhet borde vara att reda ut vad som är en frivillig och ofrivillig boendesituation. I grund och botten handlar den frågan om huruvida ett hushåll upplever tillfredsställelse över sin boendesituation och därmed huruvida ett hushåll vill bo kvar i sin bostad eller inte. Ett hushåll som trivs i en trångbodd situation vill förmodligen bo kvar i sin bostad och skulle därför kunna antas vara frivilligt trångbodd, oavsett möjlighet att påverka sin boendesituation. Utöver inkomst som styr huruvida ett hushåll har möjlighet att påverka sin boendesituation, är frågan om tillfredsställelse över boendesituationen därför en viktig aspekt för att finna frivillig och ofrivillig trångboddhet.

Trångboddhet framställs ofta som ett problem i samhället, men det egentliga problemet borde endast existera om ett hushåll är trångbodd i samband med att hushållet inte trivs med sin boendesituation och inte har någon möjlighet att påverka den. En situation där ett trångbodd hushåll trivs i sin bostad borde inte ses som ett problem, så länge hushållets preferenser representeras av samtliga i hushållet. Föräldrar och barn kan exempelvis ha skild syn på vad som är en lämplig boendesituation och därför är det viktigt att hänsyn tas till preferenser hos alla i ett hushåll. För att hitta den problematiska trångboddheten borde fokus läggas på att hitta den ofrivilliga trångboddheten, vilket skulle kunna göras genom att urskilja hushåll som inte har möjlighet att påverka sin boendesituation, samt inte trivs med sin boendesituation.

Med hjälp av modellen som presenteras i avsnitt 5.4.1 har vi försökt komma åt ett sätt att urskilja frivillig och ofrivillig trångboddhet, samt jämföra klassificeringen i modellen med applicerade hushålls vilja att flytta från sin bostad. Studiens enkätundersökning visar att de två främsta anledningarna till att hushåll vill stanna kvar i sin bostad är att de trivs i sin bostad och trivs i sitt bostadsområde.

På fråga 24 från enkätundersökningens svar som är sammanställt i Appendix A2, framgår det att av 549 hushåll som angivit att de vill bo kvar i sin bostad, har 446 angivit anledningen att de trivs i sin bostad och 416 anledningen att de trivs i sitt bostadsområde. Detta tyder på att trivsel i bostaden och bostadsområdet har stark betydelse för att hushåll ska vilja stanna kvar i sin bostad. Detta tillsammans med den underliggande teorin skapar två av dimensionerna, preferens för bostad och bostadsområde, som bygger upp studiens modell för klassificering av trångboddhet.

Jämförelsen som görs i tabell 8.3 mellan trångbodda hushåll som appliceras i den framtagna modellen och svar på frågan huruvida hushållen vill flytta från sin bostad eller inte, ger en indikation på hur väl modellens klassificering av frivillig och ofrivillig trångboddhet har ett samband med vilja att flytta från sin bostad.

I del 1–3 i modellen, tabell 8.3, är få antal hushåll placerade och en andel på över 60% i samtliga tre delar har svarat att de vill flytta från sin bostad. Det ringa antalet hushåll placerade i dessa delar skapar inget optimalt underlag för att dra slutsatser, men hushåll som hamnar här kan antas vilja flytta för att de är missnöjda med antingen bostad eller bostadsområde. Dessa hushåll klassificeras som frivilligt trångbodda i modellen med hänsyn till deras höga inkomst, vilket innebär att de har möjlighet att kunna flytta till en större bostad. En anledning till att dessa hushåll är försatta i en boendesituation de inte trivs med kan vara att de letar efter något nytt och inväntar något som matchar deras preferenser, samt att en flytt innebär höga transaktionskostnader. De två övriga delar i modellen som också klassificerar hushåll som frivilligt trångbodda är del 4 och 8. Här är det en betydligt lägre andel, 40% respektive 30%, som angivit att de vill flytta. Detta kan förklaras av att hushåll placerade i dessa delar trivs med både sin bostad och sitt bostadsområde. I del 5, 6 och 7 där hushåll klassificeras som ofrivilligt trångbodda är andelen som angivit att de vill flytta högre, 79%, 58% och 74%. Det är i dessa tre delar den problematiska trångboddheten borde finnas eftersom trångbodda hushåll placerade här, varken trivs med sin boendesituation eller har möjlighet att påverka den.

Resultatet från del 4–8, tabell 8.3, ger ett bättre underlag för att kunna dra slutsatser, då ett större antal hushåll placerats i dessa delar. Det visar att hushåll som är ofrivilligt trångbodda enligt modellens klassificering vill flytta från sin bostad i större utsträckning än hushåll som är klassificerade som frivilligt trångbodda.

Resultatet av de olika regressionerna som redovisas i avsnitt 8.3 visar också på ett samband mellan vilja att flytta från sin bostad och studiens klassificering av ofrivillig trångboddhet. Resultatet av regressionerna som redovisas i tabell 8.5 visar att preferenser för bostad och bostadsområde har en inverkan på om hushåll vill flytta från sin bostad, sitt bostadsområde samt har en förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år. Vidare visar resultatet i tabell 8.6 att hushåll som klassificeras med ofrivillig trångboddhet i studiens modell vill flytta från sin bostad, samt från sitt bostadsområde, i betydligt större utsträckning än hushåll som klassificeras med frivillig trångboddhet. Det är även intressant att resultatet vidare visar att en trångbodd boendesituation inte ses som långsiktig, oavsett om den är frivillig eller inte. Detta tyder på att trångbodda hushåll kan känna sig tillfredsställda för stunden men har en förväntan om en ny

boendesituation inom en snar framtid. Sambandet mellan vilja att flytta och ofrivillig trångboddhet enligt studiens modell stärks ytterligare av resultatet i tabell 8.7 som visar att hushåll klassificerade med ofrivillig trångboddhet har en ökad sannolikhet att vilja flytta från sin bostad, en positiv inverkan på viljan att flytta från sitt bostadsområde, samt en negativ inverkan på förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år.

I samtliga delar av kuban kan externaliteter förekomma. Som följd av att ett hushåll är drabbat av trångboddhet kan det föra med sig negativa externaliteter i form av psykisk ohälsa och negativ inverkan på barns skolresultat vilket styrks av ett flertal tidigare studier. Samtliga delar i kuban kan drabbas av dessa externaliteter och staten försöker motverka detta genom bland annat bidrag. Dock finns det inkomstkrav vid bedömningen av bostadsbidrag vilket resulterar i att hushåll som hamnar i del 1–4 i modellen, det vill säga hushåll med en hög inkomst, inte får ta del av detta stöd. Med en hög inkomst har de möjlighet att flytta till en större bostad och är därför inte i behov av stöd. Hushåll i del 5–8 hamnar inom ramarna för bostadsbidrag och får därför tillgång till den resursen. Stödet ska hjälpa föräldrar i del 5–8 att kunna fatta beslut utifrån barnets bästa.

I ett hushåll kan externaliteter uppstå i samband med att beslut inte tas utifrån hushållets bästa. Denna typ av externaliteter kan drabba alla delar av modellen och är beroende av att rätt beslut fattas för att kunna undvikas. Det är svårt att beakta om ett hushålls placering i den framtagna modellen beror på preferenser som representeras av samtliga personer i ett hushåll eller om den svarande personen utgår från sina egna preferenser. För att kunna göra en rättvis klassificering borde preferenser representeras av samtliga personer i ett hushåll. Detta är viktigt då negativa externaliteter kan förekomma om preferenser inte representeras av ett hushålls alla medlemmar, exempelvis negativa externa effekter för barn. En trångbodd situation där föräldrar trivs med boendeförhållandena, men på barnens bekostnad, skulle därför också kunna innebära en problematisk boendesituation och därmed problematisk trångboddhet. En sådan situation skulle kunna vara när föräldrar prioriterar bostadens läge och väljer en mindre bostad i ett attraktivt läge framför en större bostad i ett mindre attraktivt läge. Dessa situationer är svårare för staten att identifiera, men även här finns skäl för staten att ingripa med stöd för att barnen i hushållet är i behov av det.

En annan aspekt som inte beaktas i den framtagna modellen för klassificering av trångbodda hushåll är inkomst i förhållande till antal boende i ett hushåll. För att få en mer rättvis bild av ett hushålls möjlighet att kunna flytta från en trångbodd bostad borde hänsyn tas till antalet personer i ett hushåll, då det är stor skillnad om en inkomst ska försörja ett hushåll på två personer eller det dubbla. Något som också är svårt att komma åt i den framtagna modellen är tillfällig trångboddhet. Det skulle kunna innebära studenter som tillfälligt bor i en mindre bostad, som en smidig lösning för den aktuella situationen. På grund av den låga inkomsten klassificeras de med ofrivillig trångboddhet, men kanske är denna typ av trångboddhet inte lika problematisk då den endast är tillfällig.

Tillfällig trångboddhet skulle även kunna innebära hushåll som nyligen har utökat familjen och på grund av höga transaktionskostnader bor kvar en viss tid i sin nuvarande bostad. Ofrivillig trångboddhet enligt den framtagna modellen måste med andra ord inte vara en problematisk situation.

Den framtagna modellen tillsammans med de estimerade regressionerna visar att en klassificering är möjlig att göra genom att använda preferenser för bostad och bostadsområde, samt att man kan anta att viljan att flytta har ett samband med frivillig och ofrivillig trångboddhet. Modellen kan därför ses som ett verktyg för att hitta problematisk trångboddhet. För att kunna uppnå ett optimalt resultat för varje enskilt hushåll kan modellen vidareutvecklas för att ta hänsyn till ännu fler aspekter som kan ha en inverkan på om ett hushåll är frivilligt eller ofrivilligt trångbott.

Vi tror att en klassificering av frivillig och ofrivillig trångboddhet är ett första steg som kan vara till stor hjälp för att veta var resurser bör läggas och vilka hushåll som verkligen är i behov av stöd i form av interventioner från stat och kommun. Detta tror vi då vi anser att det är den ofrivilliga trångboddheten som ofta är ett problem och i behov av stöd, inte den som är definierad enligt norm. För att hitta den problematiska trångboddheten tror vi att fokus just bör läggas på att kunna hitta ett bra system där frivillig och ofrivillig trångboddhet kan urskiljas, för att i ett nästa steg utreda hur dessa hushåll ska få hjälp. För att nå ännu ett steg längre kan det även vara av stor vikt att försöka fokusera på vad det faktiskt är som får hushåll att trivas och vilja stanna kvar i sin bostad och i sitt bostadsområde.

Är Boverkets trångboddhetsnorm samhällets trångboddhetsnorm?

Sveriges första trångboddhetsnorm utformades under en tid då det fanns ett stort behov av att höja bostadsstandarden i Sverige. Normen togs fram i syfte att vara en vägledning för landets befintliga bostadsbestånd och den då nya bostadsproduktionen för att motverka trångboddhet. Därefter har trångboddheten i landet förändrats över tid och likaså normen. Den senaste trångboddhetsnormen utformades dels i syfte att ytterligare förbättra storleksstandarden på bostadsbeståndet i landet samt för att ge stöd till det nya bidragssystem som infördes på 1980-talet. Boverkets olika trångboddhetsnormer har över tid inte funnit något stöd i lag, utan har använts som vägledande riktlinjer och rekommendationer.

En fråga vi ställer oss är huruvida trångboddhetsnormen som vägledande riktlinje kan ses som en norm och vad samhällets egentliga trångboddhetsnorm är. För att försöka ge svar på den frågan skulle dagens trångboddhetsnorm till en början kunna ifrågasättas som norm. Svenska Akademiens definition av begreppet norm är att det är en form av en regel, en princip, ett mönster som människor rättar sitt handlande efter, ett rättesnöre eller en måttstock för att bedöma, värdera eller beräkna något. En norm kan även fungera som en anvisning för hur individer bör bete sig eller beskriva en struktur. Uppenbarligen finns det väldigt många olika definitioner som beskriver vad en norm kan innebära, men det finns inte någon definition som påtagligt stämmer överens med vad dagens trångboddhetsnorm innebär. Visserligen skulle en trångboddhetsnorm kunna ses som en typ av måttstock som används för att uppnå en viss storleksstandard

på landets bostadsbestånd, men vad begreppet norm i detta sammanhang egentligen har för funktion är väldigt diffust och inget man strikt rättar sig efter. Ett svar på frågan vad samhällets trångboddhetsnorm är, tror vi snarare ligger i att beskriva hur hushåll upplever trångboddhet.

I den deskriptiva statistiken redovisas hur stor andel hushåll som upplever sig trångbodda samt är trångbodda enligt norm. Det visar sig att vad hushåll upplever som trångbott inte överensstämmer med vad trångboddhetsnormen definierar som trångbott. Detta innebär att vad samhället upplever som trångbott inte speglar Boverkets trångboddhetsnorm. Andelen som är trångbodd enligt norm är inom samtliga grupper nästan dubbelt så stor som andelen som upplever sig trångbodd, vilket indikerar på att det finns en tydlig skillnad mellan vad hushåll upplever som trångbott och trångboddhetsnormen. Ett av många resultat som studien visar är att av hushåll som bor i lägenhet är 38% trångbodda enligt norm, men endast 22% upplever sig trångbodda.

Som nämnt är en norm något som människor rättar sitt handlande efter. Av den anledningen anser vi att samhällets trångboddhetsnorm, det vill säga vad enskilda hushåll upplever som trångbott, borde överensstämma med Boverkets framtagna trångboddhetsnorm. Faktumet att betydligt färre hushåll upplever sig trångbodda än vad trångboddhetsnormen definierar som trångbott, visar att Boverkets trångboddhetsnorm inte speglar enskilda hushålls uppfattning av trångboddhet. Med hänsyn till resultatet skulle snarare Boverkets trångboddhetsnorm kunna spegla en gräns för en god boendestandard. Detta tror vi kan vara en anledning till att normens användningsområde har kommit att bli väldigt diffus och svårapplicerad i praktiken.

Vidare har även syftet och funktionen med dagens trångboddhetsnorm analyserats. Ett av syftena vid inrättandet av trångboddhetsnorm 3 var att den skulle utgöra en bedömningsgrund vid beslut gällande bostadsbidrag. Efter studier inom ämnet trångboddhet och samtal med Boverket, Riksrevisionen samt andra yrkesverksamma inom området anser vi att användningen av trångboddhetsnormen blir alltmer otydlig och saknar syfte samt funktion. Framst beror detta på att bostadsbidraget idag är i fokus och täcker upp för trångboddheten genom att förbättra hushålls boendestandard. Syftet med att ha en trångboddhetsnorm har ersatts av bostadsbidragets funktion.

Vi förespråkar därför antingen en uppdatering av gällande trångboddhetsnorm med förtydligande av syfte och funktion, eller ett tillintetgörande av dagens trångboddhetsnorm och att fokusera på bostadsbidraget samt användning av EU:s riktlinjer vid internationella jämförelser.

10 Slutsats

I följande kapitel presenteras slutsatser av de tre frågeställningar som studien ska besvara.

Hur ser utbredningen av trångboddhet ut inom olika grupper?

Studien visar att de hushåll som är mest drabbade av trångboddhet är utlandsfödda som har bott i Sverige i mindre än ett år. Vidare visar studiens resultat att hushåll med lägre inkomst är mer trångbodda än hushåll med högre inkomst. Dessa två grupper av hushåll kan antas sammanfalla, det vill säga att hushåll som är utlandsfödda och har bott i Sverige i mindre än ett år även har en låg inkomst.

Lägenheter har visat sig vara den allra vanligaste boendeformen bland trångbodda hushåll. Samtliga storlekar på bostäder, med undantag för enrumslägenheter, är ungefär lika vanliga bland trångbodda hushåll. Enrumslägenheter är däremot överrepresenterade, med anledning av att enrumslägenheter alltid räknas som trångbodda. Hyresrätter med första- och andrahandskontrakt är den vanligaste upplåtelseformen bland trångbodda hushåll.

Utbredningen av trångbodda hushåll skiljer sig mellan olika boendekonstellationer. Större utbredning av trångboddhet finns bland sammanboende med barn än ensamboende med barn. Färre hushåll är även trångbodda bland de som bor med en vän, ett syskon eller en annan person. De som bor ensamma är mer trångbodda än de som bor med en partner.

Hushåll som ser sitt boende som långsiktigt är trångbodda i mindre utsträckning än de som inte ser sitt boende som långsiktigt. Bland de hushåll som vill flytta från sin nuvarande bostad är fler trångbodda än de som inte vill flytta. Hushåll som kunde välja storlek på bostaden vid inflyttning är trångbodda i mindre utsträckning än de som saknat möjlighet att välja storlek.

Hur kan trångbodda klassificeras i frivillig respektive ofrivillig trångboddhet?

Trångboddhet framställs ofta som ett problem i samhället, men all trångboddhet behöver inte vara ett problem. För att komma åt den problematiska trångboddheten borde fokus läggas på att urskilja frivillig och ofrivillig trångboddhet. Den ofrivilliga trångboddheten skulle kunna hittas genom att urskilja hushåll som inte har möjlighet att påverka sin boendesituation och samtidigt inte trivs med sin boendesituation. Utöver inkomst som styr huruvida ett hushåll har möjlighet att påverka sin boendesituation, anser vi därför att hushålls tillfredsställelse över sin boendesituation är en viktig aspekt för att kunna urskilja frivillig och ofrivillig trångboddhet.

Den framtagna modellen för klassificering av frivillig och ofrivillig trångboddhet som presenteras i studien är ett möjligt verktyg för att göra en klassificering, men denna kan vidareutvecklas för att ta hänsyn till fler aspekter som har en inverkan på huruvida ett hushåll är frivilligt eller ofrivilligt trångbott. Delar av modellen visar att hushåll som

är frivilligt trångbodda enligt modellens klassificering vill flytta från sin bostad i mindre utsträckning och att hushåll som är ofrivilligt trångbodda vill flytta från sin bostad i en större utsträckning. Preferenser för bostad och bostadsområde har en positiv inverkan på om hushåll vill bo kvar i sin bostad, i sitt bostadsområde och har en förväntan om att bo kvar i samma bostad om fem år. Samtidigt visar studiens resultat även att en trångbodd boendesituation inte ses som långsiktig för hushåll.

För att komma åt den problematiska trångboddheten tror vi att vikten ligger i att fokusera på att hitta ett system där frivillig och ofrivillig trångboddhet kan klassificeras. På så sätt skapas kännedom om vilka hushåll som verkligen är i behov av stöd och var resurser bör fokuseras.

Överensstämmer Boverkets trångboddhetsnorm med samhällets trångboddhetsnorm?

Den norm som i första hand tillämpas idag är Boverkets trångboddhetsnorm 3 vilken formulerades år 1974. Efter studier och samtal med Boverket, Riksrevisionen samt andra yrkesverksamma inom området anser vi att användningen av trångboddhetsnormen idag är otydlig och saknar syfte samt funktion.

Vi ifrågasätter även faktumet att Boverkets trångboddhetsnorm är en norm. Om den ska fortsätta att vara en norm borde den överensstämma med hushållens uppfattning av trångboddhet. Följaktligen borde därför Boverkets trångboddhetsnorm vara densamma som samhällets trångboddhetsnorm.

Av studiens resultat framgår att enskilda hushålls uppfattning av trångboddhet inte är densamma som Boverkets. Betydligt färre hushåll upplever sig själva som trångbodda än vad Boverkets trångboddhetsnorm definierar som trångboddhet. Detta kan vara en anledning till att normens användningsområde har kommit att bli väldigt diffus och svårapplicerad i praktiken.

Vi förespråkar därför antingen en uppdatering av gällande trångboddhetsnorm med förtydligande av syfte och funktion, eller tillintetgöra dagens trångboddhetsnorm och fokusera på bostadsbidraget samt användning av EU:s riktlinjer vid internationella jämförelser.

Referenslista

- Baier, M. & Svensson, M. (2018). *Om Normer*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Boverket (2004). *Trångboddhet – skillnader kvarstår*. Karlskrona: Boverket.
https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2004/trangboddhet_ski_lnaderna_kvarstar.pdf [2019-03-14]
- Boverket (2006). *Var finns rum för våra barn?*. Karlskrona: Boverket.
https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2006/var_finns_rum_for_vara_barn.pdf [2019-03-25]
- Boverket (2016). *Trångboddheten i storstadsregionerna*. Karlskrona: Boverket.
<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2016/trangboddheten-i-storstadsregionerna.pdf> [2019-03-19]
- Boverket (2018a). *Behov av nya bostäder 2018–2025*. Karlskrona: Boverket.
https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2018/behov-av-nya-bostader-2018_2025.pdf [2019-03-25]
- Boverket (2018b). *Ågardirektiv*.
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/bostadsmarknad/bostadsforsorjning/kommunernas-verktyg/allmannyttan/agardirektiv/> [2019-04-10]
- City of Vienna (2019). *Social Housing Vienna – Vienna’s Model of Social Housing*.
<https://socialhousing.wien/> [2019-04-04]
- Ekstam, H. (2016). *Trångboddhet – Mellan bostadsstandard och boendemoral*. Uppsala: Uppsala Universitet
<https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:971777/FULLTEXT01.pdf> [2019-03-19]
- Eliasson, A. (2013). *Kvantitativ metod från början*. 3. uppl., Lund: Studentlitteratur AB.
- Frank, R. (2007). *Microeconomics and Behavior*. 7. uppl., New York: McGraw-Hill/Irwin.
- Försäkringskassan (2019). *Bostadsbidrag till barnfamiljer*.
https://www.forsakringskassan.se/privatpers/foralder/bostadsbidrag_barnfamiljer [2019-04-10]
- Goux, D. & Maurin, E. (2005). *The effect of overcrowded housing on children’s performance at school*. Paris: Journal of public economics.
<http://www.jourdan.ens.fr/emaubin/wdocuments/publications/Journal-public-Economics-05.pdf> [2019-04-16]

Helsingborgshem (2017). *Helsingborgshems arbete mot olovlig andrahandsuthyrning ger resultat*.

<https://www.helsingborgshem.se/nyheter/helsingborgshems-arbete-mot-olovlig-andrahandsuthyrning-ger-resultat> [2019-04-10]

Helsingborgshem (2019). *Nya riktlinjer kring uthyrning*.

<https://www.helsingborgshem.se/nyheter/nya-riktlinjer-kring-uthyrning> [2019-04-10]

Hydén, H. (2002). *Normvetenskap*. Lund: Lunds universitet.

Malmö stad (2017). *Förutsättningar för bostäder alla barnfamiljer har råd med*. Malmö: Malmö stad.

<https://malmo.se/download/18.693435e1616fea8abda3e6/1518076717754/F%C3%B6ruts%C3%A4ttningsf%C3%B6r+bost%C3%A4der+alla+barnfamiljer+har+r%C3%A5d+med.pdf> [2019-03-12]

Mangrio, E. & Zdravkovic, S. (2018). *Crowded living and its association with mental ill-health among recently-arrived migrants in Sweden: a quantitative study*. Malmö: BMC Research Notes.

Myrdal, G. & Åhrén, U. (1933). *Bostadsfrågan såsom socialt planlägningsprogram*. Stockholm: Isaac Marcus Boktryckeri AB.

Nationalencyklopedin (2019a). *Kvantitativ metod*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/kvantitativ-metod> [2019-03-21]

Nationalencyklopedin (2019b). *Linjär regression*.

<https://www.ne.se/s%C3%B6k/?t=uppslagsverk&q=linj%C3%A4r+regression> [2019-04-12]

O'Sullivan, A. (2012). *Urban Economics*. 8. uppl., New York: McGraw-Hill/Irwin.

Pelling, L. (2019). *Wienmodellen – Inspiration till en ny social bostadspolitik*. Stockholm: Arena Idé.

<http://arenaide.se/wp-content/uploads/sites/2/2019/02/wienmodellen-av-lisa-pelling.pdf> [2019-04-04]

Riksrevisionen (2019). *Trångboddhet – konsekvenser för hälsa och skolresultat*. Stockholm: Riksrevisionen.

https://www.riksrevisionen.se/download/18.31babda71698fecee4b422d/1552911069132/RiR_2019_9_ANPASSAD.pdf [2018-04-08]

SABO (2019). *1931–1945 allmännyttans bostadspolitiska roll formas*.

<https://www.allmannyttan.se/historia/historiska-epoker/1931-1945-allmannyttans-bostadspolitiska-roll-formas/> [2019-04-10]

SCB (2011). *Levnadsförhållanden rapport 121 - Boendesituationen i Europa*. Stockholm: Statistics Sweden.

https://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0101_2009A01B_BR_LE121BR1101.pdf [2019-04-02]

SCB (2017). *Lönestrukturstatistik, Lönespridning efter sektor och kön 2017*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/loner-och-arbetskostnader/lonestrukturstatistik-hela-ekonomin/pong/tabell-och-diagram/lonespridning-efter-sektor-och-kon/> [2019-04-02]

SCB (2019). *Befolkningsstatistik, Andel personer med utländskbakgrund, 2018 jämfört med 2016*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/topplistor-kommuner/andel-personer-med-utlandsk-bakgrund/> [2019-03-15]

Socialdepartementet (1946). *Bostadssociala utredningen – Slutbetänkande*. Stockholm: Statens offentliga utredningar.

Stark, P.B. (2016). *Glossary of Statistical Terms*.

<https://www.stat.berkeley.edu/~stark/SticiGui/Text/gloss.htm> [2019-03-21]

Statistisk ordbok (2018). *Dummyvariabel*.

<https://www.statistiskordbok.se/ord/dummyvariabel/> [2019-03-20]

Vännman, K. (2002). *Matematisk statistik*. 2. uppl., Lund: Studentlitteratur AB.

Woolridge, J. (2015). *Introductory Econometrics - a modern approach*. 6. uppl., Ohio: South Western College Publishing.

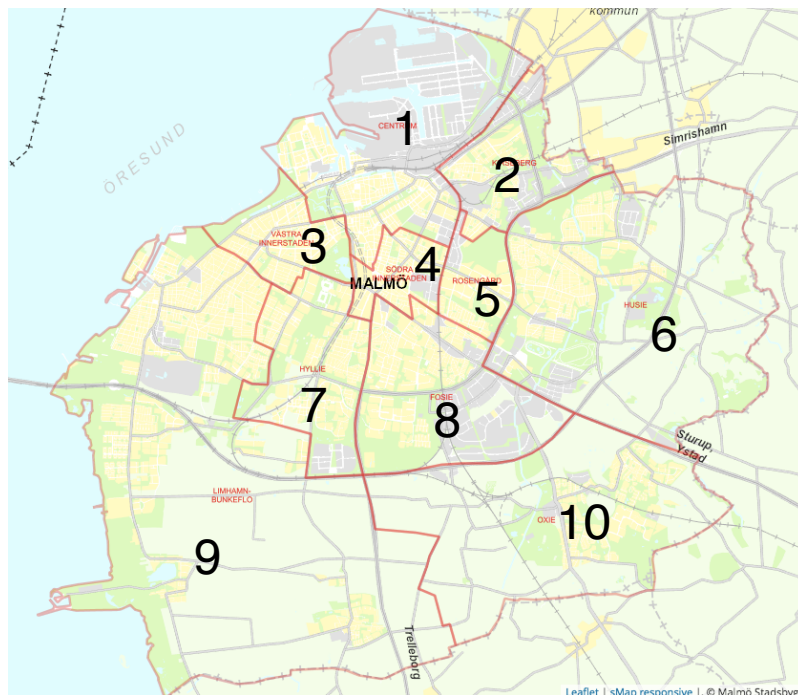
Appendix A1

Nedan följer enkäten som har använts i studiens enkätundersökning.

TILL BOENDE I MALMÖ

Vi är två studenter från Lunds Tekniska Högskola som skriver examensarbete där vi utreder orsakerna till trångboddhet. Hoppas du vill medverka genom att fylla i vår enkät.

1. Var bor du? Se karta och kryssa i rätt ruta.

Kryssa i rätt ruta.

1. Centrum	☐	6. Husie	☐
2. Kirseberg	☐	7. Hyllie	☐
3. Västra Innerstaden	☐	8. Fosie	☐
4. Södra Innerstaden	☐	9. Limhamn- Bunkeflo	☐
5. Rosengård	☐	10. Oxie	☐

2. Kön: Man Kvinna Annat

3. Ålder:

4. Var är du född? Sverige Norden Europa Utanför Europa

Trångboddhet i samhället

---

5. Om du inte är född i Sverige, hur länge har du bott i Sverige?

Mindre än 1 år 1-5 år 6-10 år Längre än 10 år

6. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?

Studerande Jobbar heltid Jobbar deltid Tjänstledig/föräldraledig

Pensionär Arbetsökande Hemmafru/-man Annat

7. Vilken är din högsta avslutade utbildning?

Grundskola Gymnasie Högskola/universitet eller liknande Annat

8. Vilket språk talar du hemma?

Endast svenska Både svenska och annat språk Endast annat språk

9. Om du någon gång har köpt en bostad, hur gammal var du när du köpte din första bostad?

Ålder: Har inte köpt någon bostad

10. Hur bor du nu?

Villa Lägenhet Radhus/kedjehus

11. Hyr eller äger du ditt boende?

Hyr i första hand Hyr i andra hand Bostadsrätt Äger själv Inneboende

12. Hur många gånger har du flyttat de senaste 10 åren i Sverige?

Antal:

13. Hur länge har du bott i din nuvarande bostad?

Mindre än 1 år 1-5 år 6-10 år Längre än 10 år

14. Hur många personer bor i din bostad?

Antal:

Trångboddhet i samhället

---

15. Vilka bor du tillsammans med? (flera svar möjliga)

Bor själv Mina barn Annans barn Make/maka/sambo
Föräldrar Syskon Släktingar Vänner Annan

16. Om du bor med barn, hur många och hur gamla är dessa?

Antal barn: Ålder på barnen: _____

17. Hur stor är ditt hushålls totala inkomst före skatt en vanlig månad? (inklusive bidrag)

0- 9 999 kr 10 000- 19 999 kr 20 000- 39 999 kr
40 000- 59 999 kr 60 000- 79 999 kr över 80 000 kr

18. Hur stor är din bostad?

Antal rum (räkna inte med kök och badrum):

Antal kvadratmeter (cirka):

19. Hur väl stämmer påståendena om din bostad?

	Stämmer bra	Neutral	Stämmer dåligt	Vet inte
Jag trivs i min bostad	☐	☐	☐	☐
Jag tycker att jag bor trångt	☐	☐	☐	☐
Jag/vi påverkas negativt i vardagen av storleken på bostaden	☐	☐	☐	☐
Jag bor troligtvis i samma bostad om fem år	☐	☐	☐	☐
Jag tycker att jag bor för stort	☐	☐	☐	☐
Jag tycker att jag bor för dyrt	☐	☐	☐	☐
Jag kunde välja storlek (antal rum) när jag flyttade in	☐	☐	☐	☐

Trångboddhet i samhället

---

20. Hur väl stämmer påståendena om ditt bostadsområde ?	Stämmer bra	Neutral	Stämmer dåligt	Vet inte
Jag trivs i mitt bostadsområde	☐	☐	☐	☐
Jag känner mig trygg i mitt bostadsområde	☐	☐	☐	☐
Jag upplever mitt bostadsområde som attraktivt	☐	☐	☐	☐
Om jag hade möjlighet skulle jag flytta från mitt bostadsområde	☐	☐	☐	☐

21. Vill du bo kvar i din nuvarande bostad?

Ja Nej

22. Om du svarade **NEJ** på fråga 21, hindrar något dig från att flytta? (flera svar möjliga)

Kan inte få banklån Saknar ködagrar Det finns inget som hindrar mig

Saknar kontantinsats för att köpa De nya amorteringskraven ger för hög månadsutgift

Annan anledning: _____

23. Om du svarade **NEJ** på fråga 21, varför vill du inte bo kvar? (flera svar möjliga)

Bor för trångt Bor för stort Bor för dyrt För långt till familj/vänner

För långt till arbete/skola Saknar bra kommunikationer Trivs inte med läget

Känner mig inte trygg i mitt område Kontrakt eller liknande går ut

Annan anledning: _____

24. Om du svarade **JA** på fråga 21, varför vill du bo kvar? (flera svar möjliga)

Nära till familj/vänner Nära till arbete/skola Bra kommunikationer

Trivs med läget Trivs i min bostad Känner mig trygg i mitt område

Annan anledning: _____

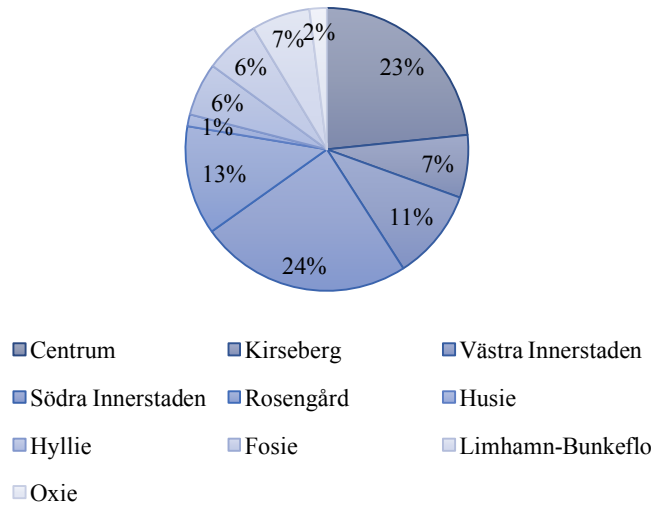
TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

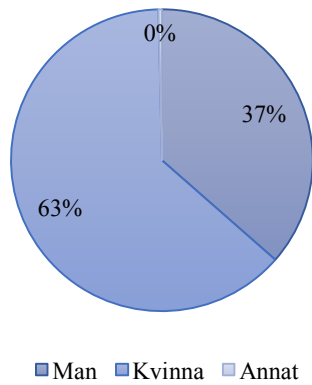
Appendix A2

Nedan följer sammanställning över svar på samtliga frågor i enkätundersökningen.

Fråga 1. Var bor du?

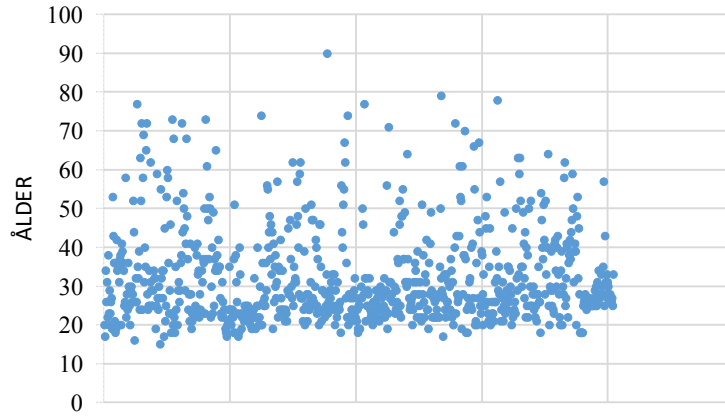
Fråga 2. Vilket kön är du?

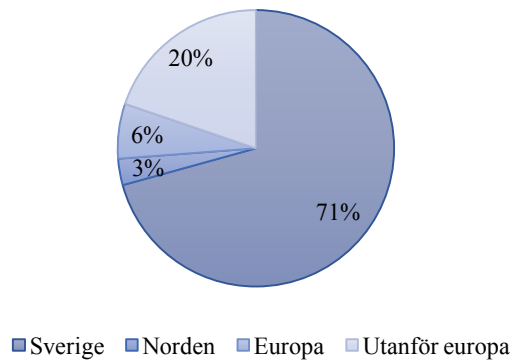
Trångboddhet i samhället

Fråga 3. Ålder

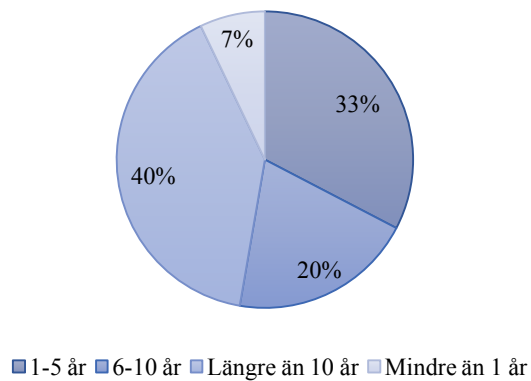
Medelåldern är 32,23 år.

Fråga 4. Var är du född?

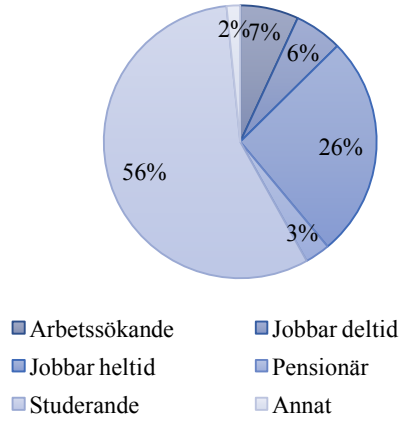

Fråga 5. Om du inte är född i Sverige, hur länge har du bott i Sverige?

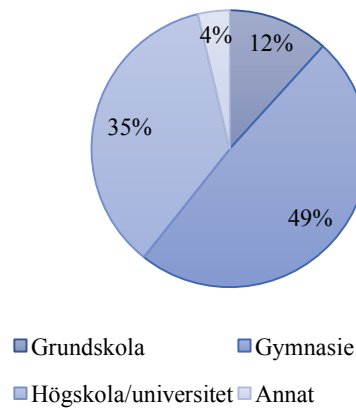
Antal svar: 239

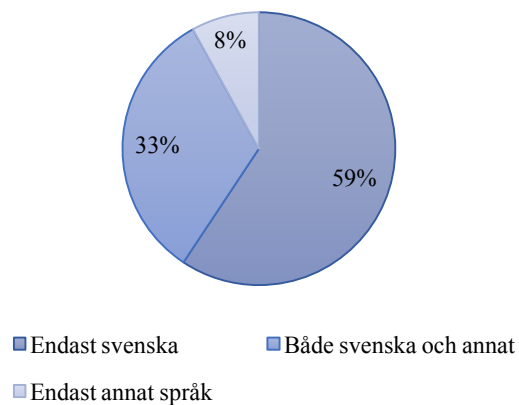
Fråga 6. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?

Fråga 7. Vilken är din högsta avslutade utbildning?

Fråga 8. Vilket språk talar du hemma?

Trångboddhet i samhället

Fråga 9. Om du någon gång har köpt en bostad, hur gammal var du när du köpte din första bostad?

Aldrig köpt en bostad:

508 har aldrig köpt en bostad. Av dessa är 211 trångbodda, 98 är födda utanför Sverige och 113 i Sverige.

Av de 113 som är födda i Sverige är 95 studenter och deras medelålder är 25,3 år. Av de 98 som är födda utanför Sverige är medelåldern 32,8 år.

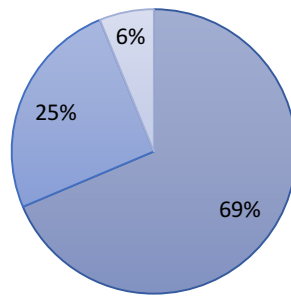
Köpt en bostad:

301 har köpt bostad, 66 av dessa är trångbodda och av dessa bor 28 själv i en etta samt är 46 födda i Sverige.

Av 301 som köpt bostad är 59 födda utanför Sverige.

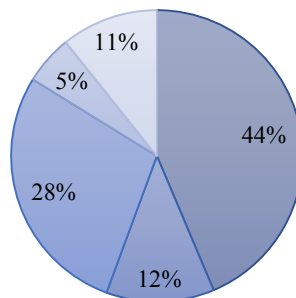
Medelåldern hos de som är köpt bostad är 26,77 år.

Fråga 10. Hur bor du nu?

■ Lägenhet ■ Villa ■ Radhus/kedjehus

Fråga 11. Hyr eller äger du ditt boende?

■ Hyr i första hand ■ Hyr i andra hand ■ Bostadsrätt
■ Äger själv ■ Inneboende

Trångboddhet i samhället

Fråga 12. Hur många gånger har du flyttat de senaste 10 åren i Sverige?

Antal	Svarande
0	118
1	152
2	129
3	125
4	85
5	76
6	40
7	27
8	20
9	7
10+	31

Trångbodda:

213 har flyttat 0-4 gånger

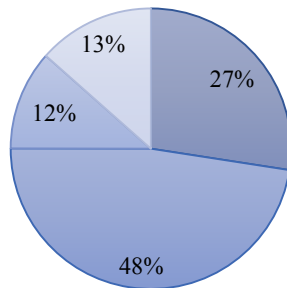
64 har flyttat 5 eller fler gånger

Inte trångbodda:

396 har flyttat 0-4 gånger

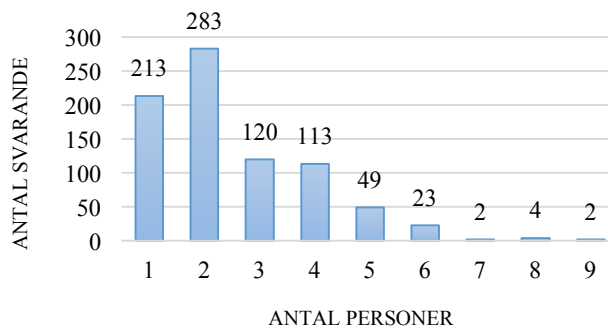
136 har flyttat 5 eller fler gånger

Fråga 13. Hur länge har du bott i din nuvarande bostad?

■ Mindre än 1 år ■ 1-5 år ■ 6-10 år ■ Längre än 10 år

Fråga 14. Hur många personer bor i din bostad?

Trångboddhet i samhället

Fråga 15 och 16a-b. Vilka bor du tillsammans med? Om du bor med barn, hur många barn bor du med? Om du bor med barn, hur gamla är barnen?

214 bor själv.

188 bor med barn.

7 bor med annans barn.

381 bor med make/maka/sambo.

107 bor med föräldrar.

79 bor med syskon.

9 bor med släktingar.

36 bor med vänner.

31 bor med annan.

232 hushåll finns som bor med barn och av dessa är 112 trångbodda och av dessa är 75 födda utanför Sverige och av dessa bor 31 i Rosengård.

Av de 232 som bor med barn är 120 inte trångbodda och av dessa är 41 födda utanför Sverige och av dessa bor 12 i Rosengård.

112 bor med barn och är trångbodda.

29 med 1 barn är trångbodda

33 med 2 barn är trångbodda

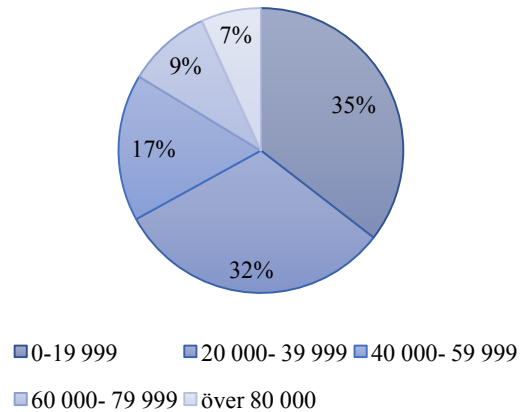
16 med 3 barn är trångbodda.

34 med fyra eller fler barn är trångbodda.

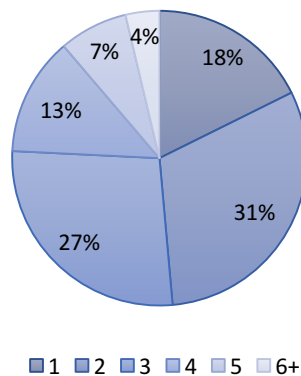
Trångboddhet i samhället

Fråga 17. Hur stort är ditt hushålls totala inkomst före skatt en vanlig månad? (inklusive bidrag)

Fråga 18 a. Hur stor är din bostad? (antal rum, räkna inte med kök och badrum)

Fråga 18 b. Hur stor är din bostad? (antal kvadratmeter)

143 ettor. De finns i storlekarna 17- 65 kvadratmeter. 47 av 127 har storleken 40 eller mer kvadratmeter.

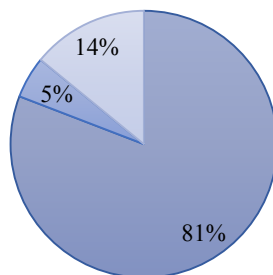
250 tvåor. De finns i storlekarna 32- 80 kvadratmeter. 104 är 60 eller mer kvadratmeter. 4 har 80 eller mer kvadratmeter.

220 treor. De finns i storlekarna 50- 142 kvadratmeter. 109 är 80 eller mer kvadratmeter. 12 stycken är 100 eller mer kvadratmeter.

105 fyror. De finns i storlekarna 75- 200 kvadratmeter. 61 är 100 eller mer kvadratmeter. 17 är 120 eller mer kvadratmeter.

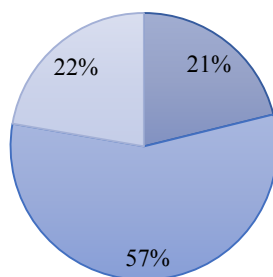
Fråga 19. Hur väl stämmer påståendet?

Trivs i bostaden

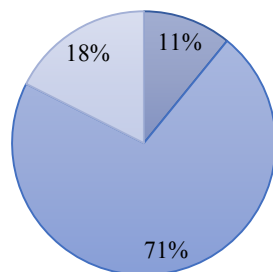
■ Ja ■ Nej ■ Neutral

Upplever sig bo trångt

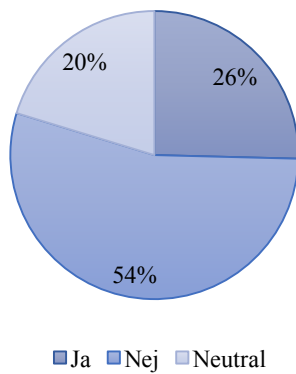
■ Ja ■ Nej ■ Neutral

Påverkas negativt av storleken på bostaden

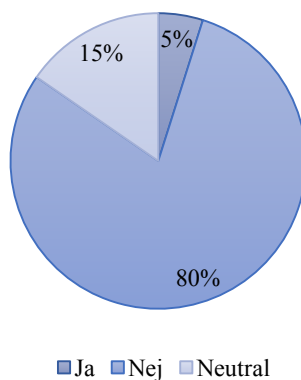

■ Ja ■ Nej ■ Neutral

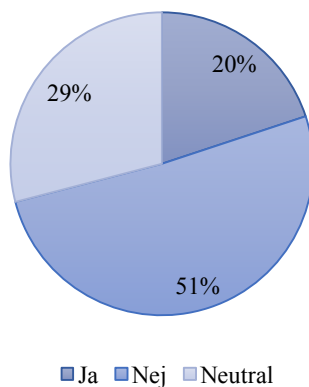
Bor troligtvis kvar i fem år eller mer

Bor för stort

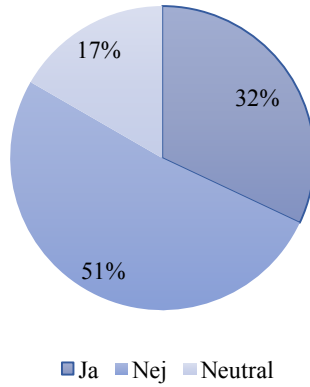

Bor för dyrt

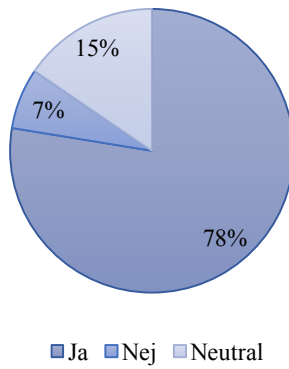

Kunde välja storlek på bostad vid inflyttning

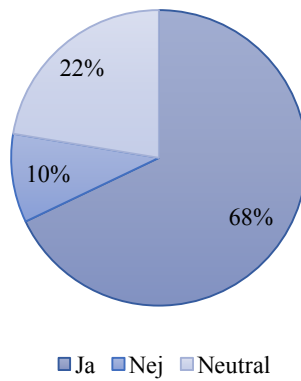

Fråga 20. Hur väl stämmer påståendet?

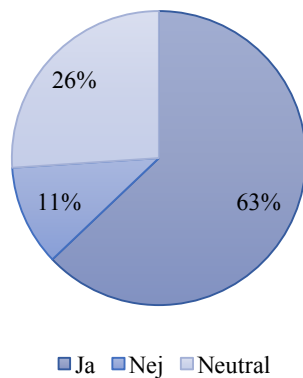
Trivs i bostadsområdet

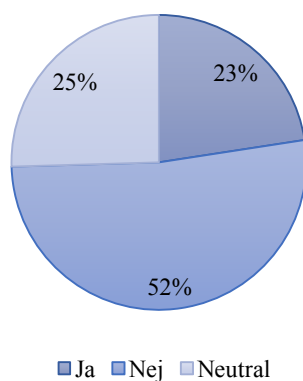
Upplever sig trygg i bostadsområdet

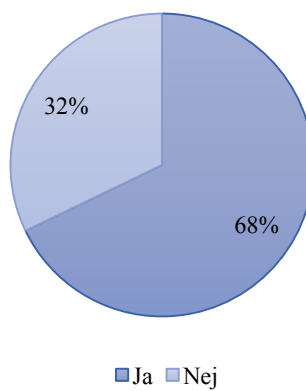
Upplever bostadsområdet som attraktivt

Om möjlighet fanns, vill flytta till annat område

Vill bo kvar

Fråga 22. Om du svarat nej på fråga 21, vad hindrar dig från att flytta?

260 personer har svarat nej på fråga 21.

105 av 260 anger att de saknar ködagar.

14 av 260 anger att de nya amorteringskraven.

76 av 260 anger att de inte kan få banklån.

71 av 260 anger att det inte finns något som hindrar.

106 av 260 anger att de saknar kontantinsats för att köpa.

Fråga 23. Om du svarat nej på fråga 21, varför vill du flytta?

260 personer har svarat nej på fråga 21.

130 av 260 anger att de bor för trångt.

6 av 260 anger att de bor för stort.

36 av 260 anger att de bor för dyrt.

13 av 260 anger att det är för långt till familj/vänner.

20 av 260 anger att det är för långt till arbete/skola.

4 av 260 anger att de saknar bra kommunikationer.

61 av 260 anger att de inte trivs med läget.

37 av 260 anger att de inte känner sig trygga i sitt område.

11 av 260 anger att kontrakt eller liknande går ut.

Fråga 24. Om du svarat ja på fråga 21, varför vill du inte flytta?

549 har svarat ja på fråga 21.

265 av 549 anger att de har nära till familj/vänner.

258 av 549 anger att de har nära till arbete/skola.

309 av 549 anger att de har bra kommunikationer.

416 av 549 anger att de trivs med läget.

446 av 549 anger att de trivs i sin bostad.

296 av 549 anger att de känner sig trygga i sitt område.